

Samtök sveitarfélaga á
höfuðborgarsvæðinu

Aðildarsveitarfélög
Samtaka sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu (SSH)

Kópavogur, 14.12.2023
Málsnr. 2301008/JKÁ

Efni: Græni stígurinn – frumgreining – tillaga til sveitarfélaga eftir kynningu og samráð

Vísað er til eftirfarandi bókunar 122. fundar svæðisskipulagsnefndar 8. desember sl. þar sem fram kom meðal m.a.:

[Fyrirliggjandi er] til afgreiðslu skýrslan: Frumdrög að legu græna stígsins dags. 14. nóvember 2023 ásamt innsendum athugasemdum og umsögn svæðisskipulagsstjóra dags. 1. desember 2023. Lagt er til að nefndin hvetji aðildarsveitarfélög til að innleiða legu græna stígsins í sínar skipulagsáætlanir, til samræmis við tillögur frumgreiningar og innsendar athugasemdir.

Niðurstaða:

Samþykkt. Formanni og svæðisskipulagsstjóra er falið að vinna áfram með Skógræktarfélagi Íslands að undirbúningi þess að merking og stikun græna stígsins geti átt sér stað, í samráði við hlutaðeigandi fagsvið sveitarfélaganna.

Beiðni um afgreiðslu og hvatning til sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu

Meðfylgjandi eru: skýrslan *Græni stígurinn: frumgreining* dags. 14. nóvember 2023 þar sem fram kemur tillaga að legu græna stígsins í græna treflinum og minnisblað svæðisskipulagsstjóra dags. 4. desember 2023. Í minnisblaði svæðisskipulagsstjóra segir m.a.:

„Græni stígurinn er langtíma samstarfsverkefni sveitarfélaganna á höfuðborgarsvæðinu. Sé ætlunin að byggja upp hágæða stíg sem er aðgengilegur flestum er ljóst að sveitarfélögin þurfa rúman tíma til að útfæra slíkt í sínum skipulags- og framkvæmdaáætlunum ásamt því að rýna nánar ýmsa takmarkandi þætti sem hafa verið reifaðir í frumgreiningu og innsendum athugasemdum. Með tilliti til þess sem hér segir að framan má ætla að frumgreiningu græna stígsins sé lokið á vettvangi svæðisskipulagsnefndar og að innleiðing sé í höndum aðildarsveitarfélaga.“

Óskað er eftir að skýrslunni og minnisblaði verði vísað til tilheyrandi fagsvið sveitarfélagsins til upplýsingar.

Þá hvetur svæðisskipulagsnefnd höfuðborgarsvæðisins aðildarsveitarfélög að innleiða legu græna stígsins í sínar skipulagsáætlanir, til samræmis við tillögur sem fram koma í frumgreiningu og innsendar athugasemdir sem bást frá sveitarfélögunum.

Sé frekari kynningar óskað á framangreindu skulu beiðnir þess efnis sendar á netfangið ssh@ssh.is.

Virðingarfyllst, fyrir hönd SSH

Jón Kjartan Ágústsson
Svæðisskipulagsstjóri, SSH

Fylgigögn

Græni stígurinn, frumgreining, með innsendum athugasemdum dags. 14. nóvember 2023.
Minnisblað svæðisskipulagsstjóra dags. 4. desember 2023

Minnisblað

Til: Svæðisskipulagsnefndar
Frá: Jóni Kjartani Ágústssyni, svæðisskipulagsstjóra
Efni: Græni stígurinn, frumgreining á legu, lok verkefnis
Dags: 4. desember 2023

Forsaga

Á 114. fundi svæðisskipulagsnefndar dags. 17. febrúar 2023 var samþykkt var að fela Landslagi landslagsarkitektum að vinna frumgreiningu á legu græna stígsins á grundvelli verðfyrirspurnar frá janúar 2023. Tilgangur frumgreiningar var að leitastvið að svara helstu álitaefnum um verkefnið líkt og hvar stígurinn gæti legið og um stöðu stígsins í skipulagi sveitarfélaganna.

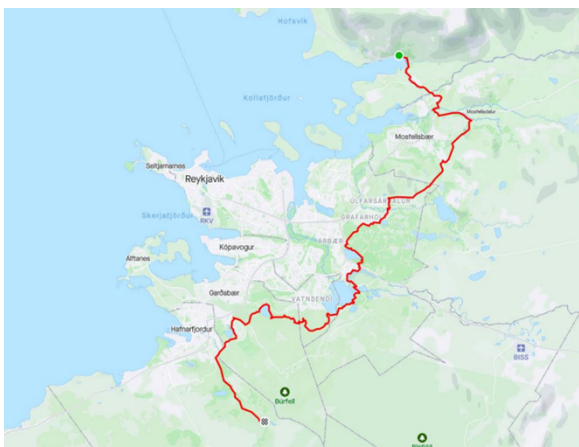
Tillaga að frumgreiningu lá fyrir í júní 2023 og samþykkti svæðisskipulagsnefnd að senda tillögu til sveitarfélaganna og annarra hagsmunaaðila til umsagnar. Kynningartímabil var frá 7. júní til 15. september en á 119. fundi var samþykkt að framlengja umsagnarfrest til 9. október. Umsagnir bárust frá: Mosfellsbæ dags. 8. september 2023, Skógræktarfélagi Íslands dags. 12. september 2023, Kópavogsbæ dags. 12. september 2023, Landsneti dags. 13. september 2023, skipulagsfulltrúa Reykjavíkur dags. 5. október 2023 og Hafnarfjarðarbæ 11. október 2023. Jafnframt liggja fyrir bókanir umhverfisnefndar Garðabæjar dags. 20. september 2023 og umhverfis- og skipulagsráðs Reykjavíkur dags. 20. september 2023.

Frumgreining – helstu tillögur

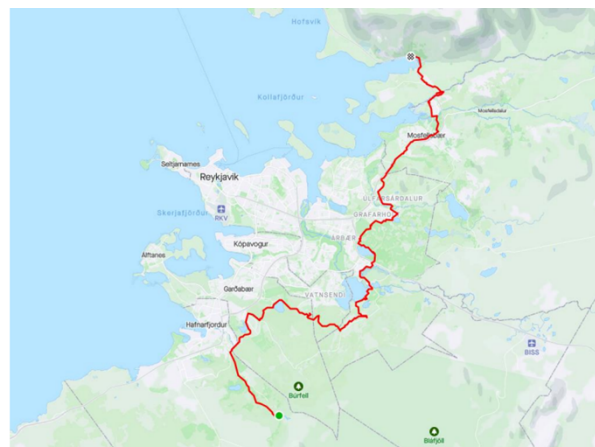
Í frumgreiningu eru bornir saman tveir valkostir, A: lega stígs út frá eldri hugmyndum og B: græni stígurinn strax, og lagt til að útfærsla B verði lögð til grundvallar við áframhaldandi útfærslu verkefnisins á vettvangi sveitarfélaganna. Útfærsla A liggur að hluta á einkalandi þar sem ekki er stígakerfi til staðar.

Lega B þræðir saman stíga og slóða sem eru þegar til staðar, í mismiklum gæðum, og myndar samfellda heild sem samkvæmt skýrsluhöfundi væri mögulegt að merkja strax með stikum og skiltum þó svo aðgengi væri misgott til að byrja með. Áframhaldandi uppbygging og þróun væru svo á ábyrgð hvers og eins sveitarfélags.

Taka þarf tillit til þess að frumgreining á legu græna stígsins sýnir grófa útfærslu sem þarfnast nánari rýni innan fagsviðs hvers sveitarfélags, auk þess sem rýna þarf nánar takmarkandi þætti eins og vatnsvernd, landhalla, nálægð við reiðstíga og svo framvegis.

A: lega svæðisskipulags og fyrri hugmynda námunduð
(austur fyrir Úlfarsfell, Skammidalur, austan Mosfells)

B: Græni stígurinn strax :
núverandi stígar þræddir og m.a. inn í græn svæði í byggð
(vestan Úlfarsfell, miðbær Mos, Ullarnesbrekkur)

Umsagnir

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu

Umsagnaraðilar gerðu ekki athugasemdir við megingtillögu frumgreiningar, þar á meðal þá tillögu að útfærsla B (græni stígurinn strax) yrði lögð til grundvallar sem meginútfærsla græna stígsins í græna trefli höfuðborgarsvæðisins. Fram komu ábendingar um að útfærsla A, sem liggur í efri mörkum græna trefilsins en er að miklu leyti í einkaland, mætti vera áfram vera til skoðunar á vettvangi sveitarfélaganna til framtíðar. Helst komu ábendingar þess efnis að einstaka leiðarhlutar í frumgreiningu þörfuðust nánari skoðunar innan sveitarfélaganna, til dæmis leiðarhlutar sem ganga þvert á sveitarfélagamörk eða leiðarhlutar sem liggja í erfiðum landhalla. Þá komu fram ábendingar um að sá hluti stígsins sem liggur milli Mosfellsbæjar og Reykjavíkur við Tunguveg og Leirvogsá, sé flókin í útfærslu og þurfi m.a. að horfa til samráðs við Vegagerðina um öruggar og liðlegar gatnaþveranir.

Gerðar eru minniháttar breytingar á kortum og textum í skýrslunni til að bregðast við innsendum athugasemdum sbr. viðbrögð við athugasemdum í fylgigögnum.

Græni stígurinn í svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins

Fjallað er um græna stíginn í markmiði 4.1 í svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins 2015 – 2040 þar sem segir:

„Græni trefillinn fléttar saman skógar teiga, hraun, vötn og fell. Græni stígurinn, samfelldur göngu- og hjólastígur, tengir öll sveitarfélögin saman og liggur eftir treflinum endilöngum og áfram til norðurs og suðurs. Legastígsins og staðsetning mikilvægustu aðkomusvæða ákvarðast í aðalskipulagi sveitarfélaganna“.

Í aðgerð 4.1.1 er fjallað um hlutverk svæðisskipulagsnefndar við útfærslu þess þar sem segir:

„Svæðisskipulagsnefnd setur fram leiðbeinandi viðmið um útfærslu sameiginlegra útivistarsvæða og stíga. Sérstök áhersla verði lögð á græna geira, græna stíginn og strandstíginn“

Af ofangreindu má ráða að svæðisskipulagsnefnd hafi nú komið aðgerð 4.1.1 til framkvæmda með gerð frumgreiningar á legu græna stígsins. Nefndin hefur ekki látið vinna *leiðbeinandi viðmið um útfærslu sameiginlegra útivistarsvæða og stíga*, en hins vegar má horfa til annarra verkefni nefndarinnar vegna þessa; *leiðbeiningar um hönnun göngu- og hjólastíga* í samstarfi við Vegagerðina og leiðbeiningarnar *Mannlíf, byggð og bæjarrými: leiðbeiningar um sjálfbært skipulag og vistvænar samgöngur* í samstarfi við Skipulagsstofnun.

Í aðgerðum 4.1.5 og 4.1.6 er fjallað um hlutverk sveitarfélaganna við útfærslu þess þar sem segir:

„Sveitarfélög útfæri í aðalskipulagsáætlanir aðgerðarmarkmið 4.1 og geri sérstaklega grein fyrir útfærslu sameiginlegra útivistarsvæða s.s. Græna trefilsins og helstu aðkomusvæða, græna stígsins, grænna geira og strandstígs.“

„Sveitarfélögin tryggi samræmt aðgengi að helstu útivistarsvæðum og net göngu-, hjóla- og reiðstíga sem tengjasveitarfélögin saman.“

Af ofangreindu má ráða að nánari innleiðing og útfærsla græna stígsins komi til framkvæmda á vettvangi sveitarfélaganna en að hlutverk svæðisskipulagsnefndar feli í sér sameiginlega greiningu og útfærslu.

Áframhald verkefnisins

Græni stígurinn er langtíma samstarfsverkefni sveitarfélaganna á höfuðborgarsvæðinu. Sé ætlunin að byggja upp hágæða stíg sem er aðgengilegur flestum er ljóst að sveitarfélögin þurfa rúman tíma til að útfæra slíkt í sínum skipulags- og framkvæmdaáætlunum ásamt því að rýna nánar ýmsa takmarkandi þætti sem hafa verið reifaðir í frumgreiningu og innsendum athugasemdum.

Með tilliti til þess sem hér segir að framan má ætla að frumgreiningu græna stígsins sé lokið á vettvangi svæðisskipulagsnefndar og að innleiðing sé í höndum aðildarsveitarfélaga.

Lagt er til að svæðisskipulagsnefnd sendi hvatningu til aðildarsveitarfélaga þess efnis að þau innleiði græna stíginn í sínar skipulagsáætlanir, til samræmis við tillögur fýsileikaskýrslu og innsendar athugasemdir.

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu

Við gerð frumgreiningar á legu græna stígsins hefur komið í ljós að strax væri mögulegt að stika leiðina frá upphafi til enda sem gæti markað viss þáttaskil í framgöngu verkefnisins. Sé vilji til þess að vinna áfram að verkefninu á vettvangi svæðisskipulagsnefndar gæti nefndin beitt sér fyrir því að leiðin verði stikuð og merkt, í samstarfi við Skógræktarfélag Íslands og hlutaðeigandi fagsvið hvers sveitarfélags, og stefnt að formlegri vígsluopnun fyrir lok kjörtímabilsins 2022 – 2026.

Virðingarfyllt,

Jón Kjartan Ágústsson
svæðisskipulagsstjóri höfuðborgarsvæðisins

Fylgiskjöl

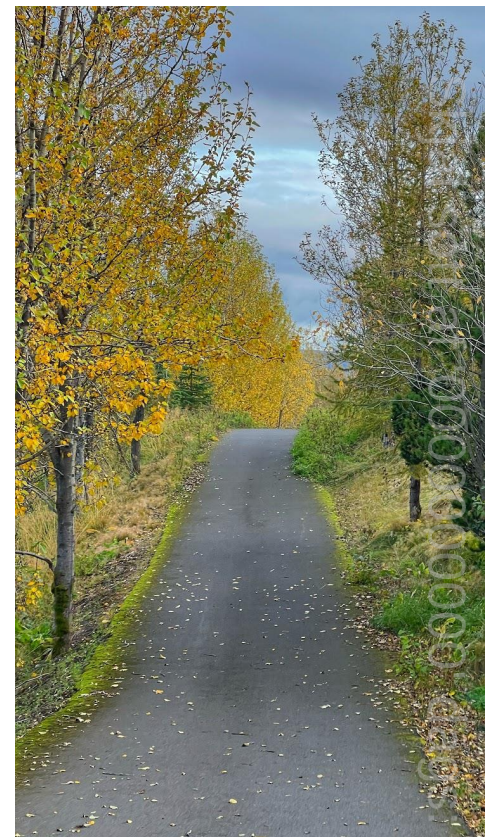
- Græni stígurinn, frumgreining ásamt athugasemdum dags. 14. nóvember 2023
- Samantekt athugasemda dags. 13 nóvember 2023

Skjal sótt af '00000000000' dags: 20.08.2026

Græni stígurinn

Frumgreining
Lokaskjal eftir kynningar og samráð
14.11.2023

Samtök sveitarfélaga á
höfuðborgarsvæðinu

20.08.2026

Inngangur / samantekt

Landslagi ehf var falið að vinna frumgreiningu á Græna stígnum með áherslu á eftirfarandi atriði:
Hvar geturinn stígurinn legið? / Hverskonar stígur? Áskoranir? Fordæmi?
Tímalína? Utanumhald og stjórnsýsla? Kostnaður?

Drög að frumgreiningu var kynnt fyrir svæðisskipulagsnefnd á 118. fundi nefndarinnar, 07.06.2023. Samþykkt var að senda drögin í kynningu til sveitarfélaganna á höfuðborgarsvæðinu, ÖBÍ, Skógræktarfélags Íslands, Landssambands hestamannafélaga, Landsnets hf., Veitna ohf., Samráðshóps um vatnsvernd á höfuðborgarsvæðinu og Landssamtaka hjólreiðamanna. Frestur til athugasemda var veittur til 15. september og síðar framlengdur til 9. október. Æskilegt hefði verið að senda drögin á Vegagerðina þar sem stígurinn þverar Suðurlandsveg við Rauðavatn og ákveðin vandamál og valkostir eru við þverun Vesturlandsvegjar á kafla milli Tungumela og Esjumela og tengist jafnframt úrlausn hjólaleiða að Kjalarnesi. Vegagerðin hefur nýlega verið upplýst um þessi atriði.

Sveitarfélögunum var í september boðið upp á að fá kynningu inn í skipulags- og/eða umhverfisnefndir. Eftirfarandi þáðu það: Reykjavík, Garðabær og Hafnarfjörður. Umsagnir bárust frá eftirfarandi aðilum:
Mosfellsbæ, Reykjavík, Kópavogsbæ, Garðabæ, Hafnarfirði, Skógræktarfélagi Íslands og Landsneti

Hér að aftan er uppfært skjal með nýjum skýringarmyndum og uppfærðum texta. Sérstök athygli er vakin á síðum 43,44 og 45.
Viðauki 1 felur í sér yfirlit yfir umfjöllun um græna stígin í gildandi skipulagsáætlunum.
Viðauki 2 felur í sér samantekt á umsögnum og hverja umsögn fyrir sig.

43

Meginniðurstaða frumgreiningar:

Mögulegt er að þræða leið fyrir hjólandi og gangandi milli áætlaðra upphafs- og endapunkta Græna stígsins (Mógilsá og Kaldársel) eftir núverandi stígum, slóðum og á stuttum köflum á vegum og reiðstígum.

- Norðurhluti stígsins (skv. legu í svæðisskipulagi) frá syðri mörkum Mosfellsbæjar að Mógilsá er ýmsum vandkvæðum bundinn vegna eignarhalds á landi, landslags, brattleika og skorts á færum leiðum.
- Aftur á móti er mjög gott stigakerfi í gegnum Mosfellsbæ sem liggur að langmestu leyti um græn og skjólgóð útivistarsvæði.
- Mögulegt er að virkja aðgerðaráætlun "Græni stígurinn strax" sem felst í því að merkja greiðustu og mest aðlaðandi leið á milli Mógilsár (Esju) og Kaldársels (Helgafells). Samráð við Vegagerðina er nauðsynleg.
- Áfram verði þó stefnt að því að til verði leið alfarið ofan og austan við byggð, þ.e. innan Græna trefilsins eins og hann er skilgreindur í svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins (slitnar brúnar línur í Mosfellsbæ og Garðabæ).

44

Hvað er græni stígurinn?

- Vistvæn 40-45 km löng samgönguleið sem tengir saman útivistarsvæði Græna trefilsins þvert á sveitarfélagamörk
- Veitir aðgengi að hundruðum km af stígum og slóðum í Græna treflinum.
- Þræðir saman vötn, skógarteiga, fjöll, fell og hraunsvæði og lagar sig ávallt vel að landslagi
- Vegna lengdar er líklegast að hjólandi notendur verði í meirihluta
- Greiðfær hjóla- og göngustígur, en þó ekki hraðleið
- Bætir aðgengi viðbragðsaðila til sjúkraflutninga og eldvarna
- Veitir öllum aðgengi að náttúrunni
- Er að jafnaði 3 metra breiður og malbikaður
- Efnisval getur þó t.d. þurft að taka mið af vatnsvernd
- Vel tilbúinn áningar- og útsýnisstöðum með upplýsingum um umhverfið

45

Tillaga að aðgerðaráætlun:

- Aðgerðaráætlun "GRÆNA STÍGINN STRAX" verði virkjuð
- Hannað lögó fyrir græna stígin til að nota á skilti til að merkja leiðina
- Framleiða ákveðinn fjölda skilta til að merkja allar varanlegar og bráðabirgða leiðir. Skiltin verður svo hægt að færa til eftir því sem nýir kaflar opnast og aðrir slóðir leggjast af
- Gróðursetja tré þar sem umhverfi er neikvætt eða opið fyrir vindi
- Mikilvægt að vanda til merkinga við þverun stígs við reiðleiðir

Landslagi ehf var falið að vinna frumgreiningu á Græna stígunum samkvæmt eftirfarandi verkefnislýsingu:

1. **Hvar gæti stígurinn legið?** Greining á mögulegri leið stígsins um græna trefil höfuðborgarsvæðisins, þar sem horft er til fyrirliggjandi skipulagsáætlana: svæðisskipulags og aðalskipulags sveitarfélaganna, rýna núverandi stígakerfi sem væri hægt að merkja strax sem hluta af græna stígunum og greina hvar þyrfti mögulega að leggja nýja stíga, greina landslag m.t.t takmarkandi þátta og tengingar stígsins við áhugaverða áfangastaði. Einnig verði rýndar eldri tillögur sem eru þegar til staðar á vettvangi skógræktarfélags Íslands.
2. **Hverskonar stígur?** Ætti stígur að vera malbikaður, slóði eða mismunandi eftir legu?
3. **Áskoranir?** Eru friðuð svæði sem takmarka stígagerð? Er eignarhald á landi sem setur legu stígsins skorður?
4. **Fordæmi?** Eru til innlend eða erlend fordæmi sem hægt er að horfa til?
5. **Tímalína?** Hvað tæki skipulags-, hönnunar- og framkvæmdaferill langan tíma ef sveitarfélögin tækju ákvörðun um að hrinda verkefninu í framkvæmd?
6. **Utanumhald og stjórnsýsla?** Rýnd skipulagsleg staða stígsins í gildandi aðalskipulagsáætlunum sveitarfélaganna? Hvað þyrfti að breyta mörgum aðalskipulagsáætlunum eftir að lega stígsins liggur fyrir? Eru önnur leyfismál sem þarf að hafa í huga? Eru frekari innviðir sem gæti þurft að horfa til, líkt og salerni, samgöngutengingar, veitukerfi eða aðbúnaður fyrir slökkvilið?
7. **Kostnaður?** Gróf kostnaðargreining m.t.t. ofangreinds.

Á glærum aftar í kynningunni verður hverri spurning svarað á stakri glæru:

FJÖLSÓTT ÚTIVISTARSVÆÐI Í GRÆNA TREFLINUM

Mógilsá / Esja

Úlfarsfell

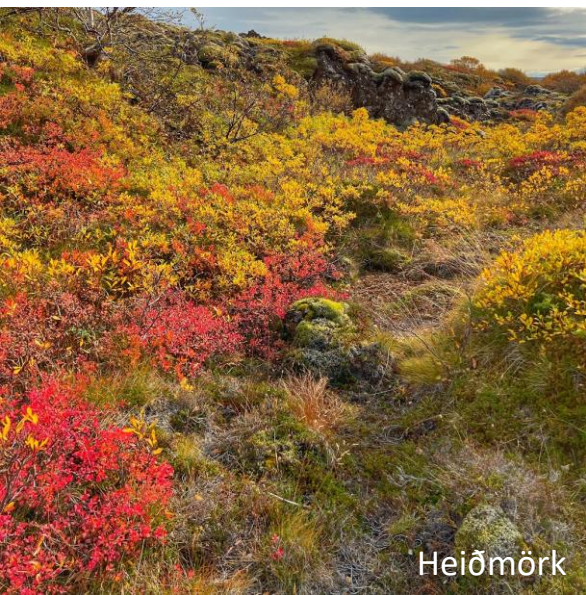
Vífilsstaðahlíð / Selgja

Vífilsstaðavatn

Hvaleyrarvatn

Heiðmörk

Guðmundarlundur

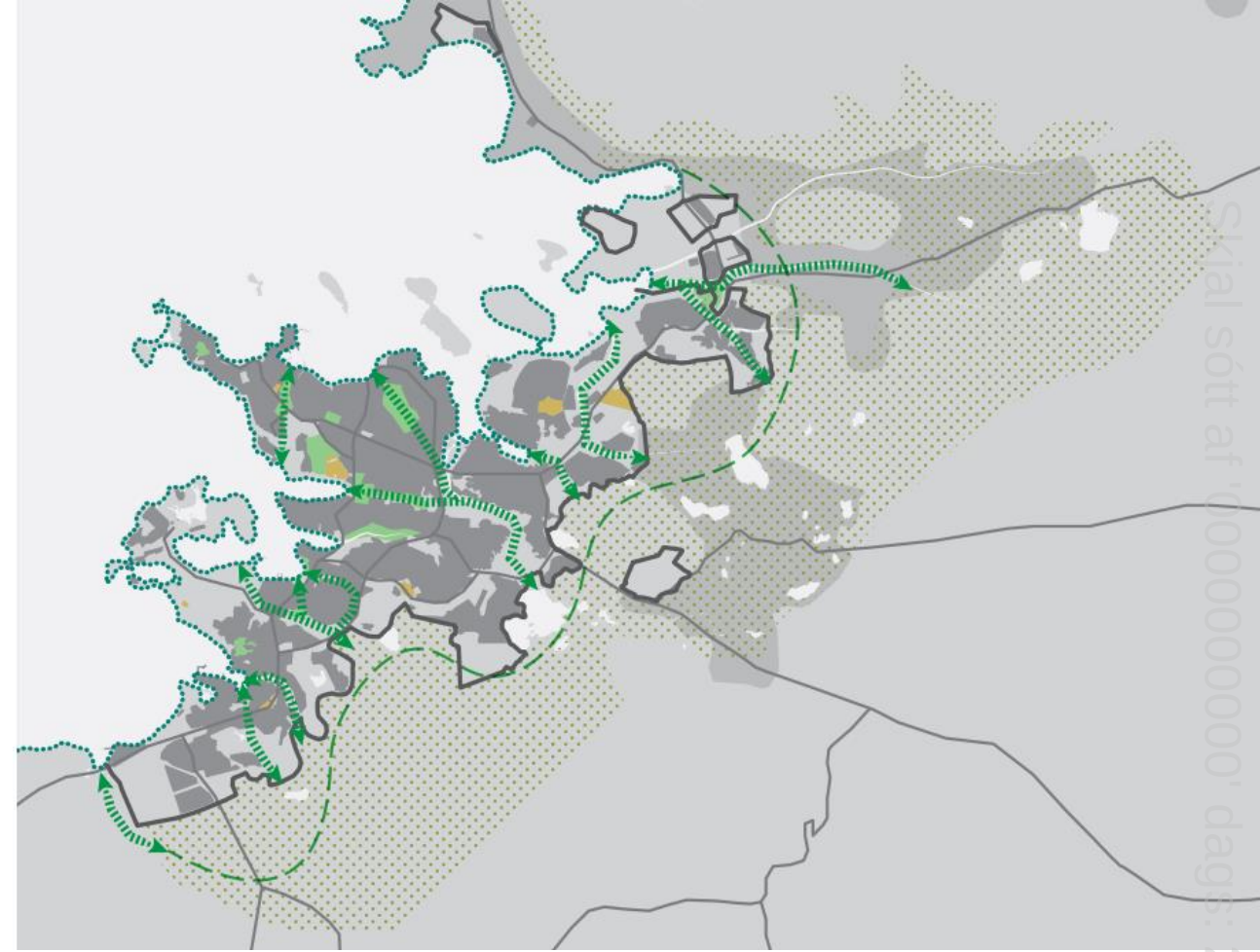

Undirhlíðar og Helgafell

**HELSTU FORSENDUR ÚR SVÆÐISSKIPULAGI
OG FYRRI HUGMYNDIR**

Græni trefillinn er sameiginlegt og samfellt útivistarsvæði við efri jaðar borgarbyggðarinnar. Trefillinn teygir sig frá Esjuhlíðum í norðri til Helgafells í suðri og tengist þannig fjalllendi Esjunnar, Bláfjallafólkvangi og jarðvangi Reykjanesfólkvangs. Græni trefillinn fléttar saman skógarteiga, hraun, vötn og fell. Áhersla er lögð á verndun sérstæðs landslags og lífríkis. Þar er aðstaða til fjölbreyttrar útivistar svo sem athafnasvæði hestamanna og golfvellir sem og fjölbreytt náttúra, hraunbreiður og votlendi, ræktaður skógur og náttúrulegt kjarr. Í treflinum skal skógrækt stunduð í sátt við sérkenni landslags og náttúrufars, til skjóls og yndisauka, til bættra útivistarskilyrða, til að hefta ösku- og jarðvegsfok og bindingar kolefnis og svifryks frá umferð. **Græni stígurinn, samfelldur göngu- og hjólastígur, tengir öll sveitarfélögin saman og liggur eftir treflinum endilöngum og áfram til norðurs og suðurs. Lega stígsins og staðsetning mikilvægustu aðkomusvæða ákvarðast í aðalskipulagi sveitarfélaganna.** Hesthúsahverfi skulu samtengd með reiðstígum milli sveitarfélaga. Unnið verður að frekari stefnumörkun, samræmdum aðgerðum og rekstri útivistaraðstöðu í Græna treflinum og Græna stígnum.

KORT 7 – NÁTTÚRA OG ÚTIVIST

Náttúru- og útivistarsvæði sem hafa þýðingu fyrir allt höfuðborgarsvæðið. Nánari afmörkun náttúru- og útivistarsvæða er útfærð í aðalskipulagi sveitarfélaga.

Strandlengjan verður gerð eins aðgengileg og kostur er með samfelldum hjóla- og göngustígum. Skilgreina þarf skýrar

hjáleiðir um þar sem landnotkun og eignarhald takmarkar aðgengi.

Við útfærslur strandstígs, Græna trefilsins, Græna stígsins, grænna geira, borgargarða og kirkjugarða í aðalskipulögum sveitarfélaga skal taka mið af töflu 3 um málsmeðferð í 4. kafla.

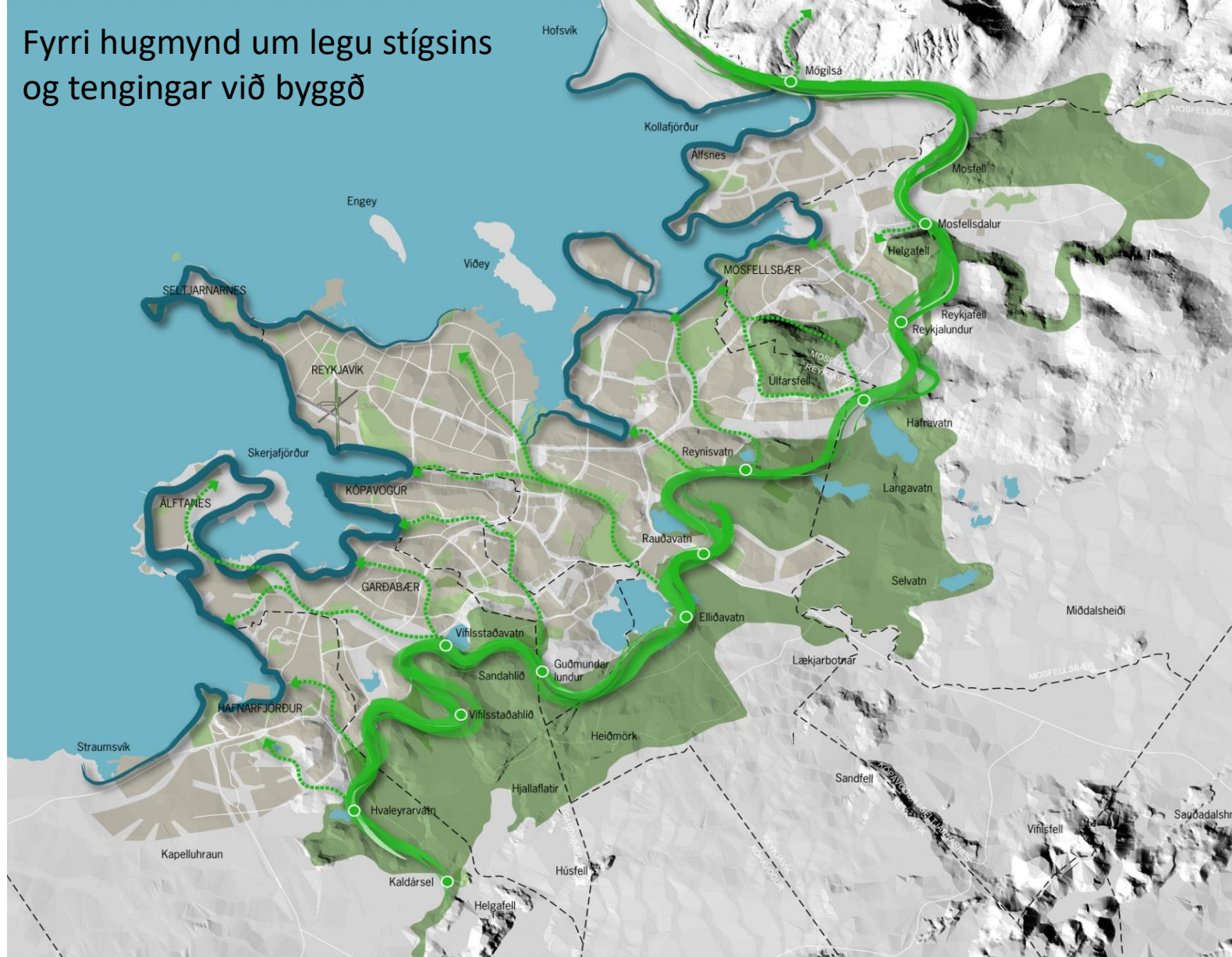
Græni stígurinn í svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins

[illegible]

Fyrri hugmynd um legu stígsins
og tengingar við byggð

Blápráðurinn & Græni stígurinn

Útivistarleiðir um strandlengju og uppland höfuðborgarsvæðisins

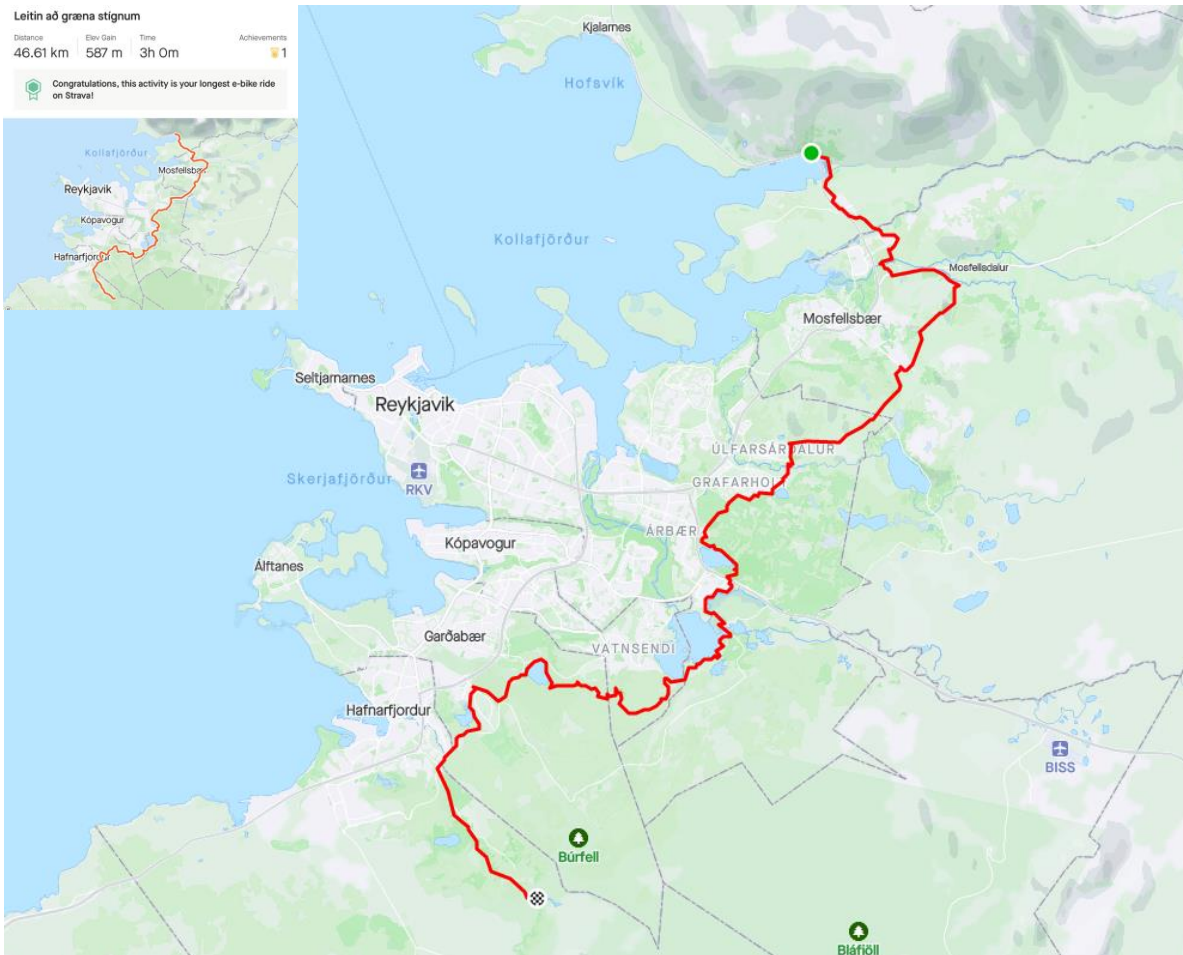

Skjalbútaárið 2000-2000 dags: 20.08 2026

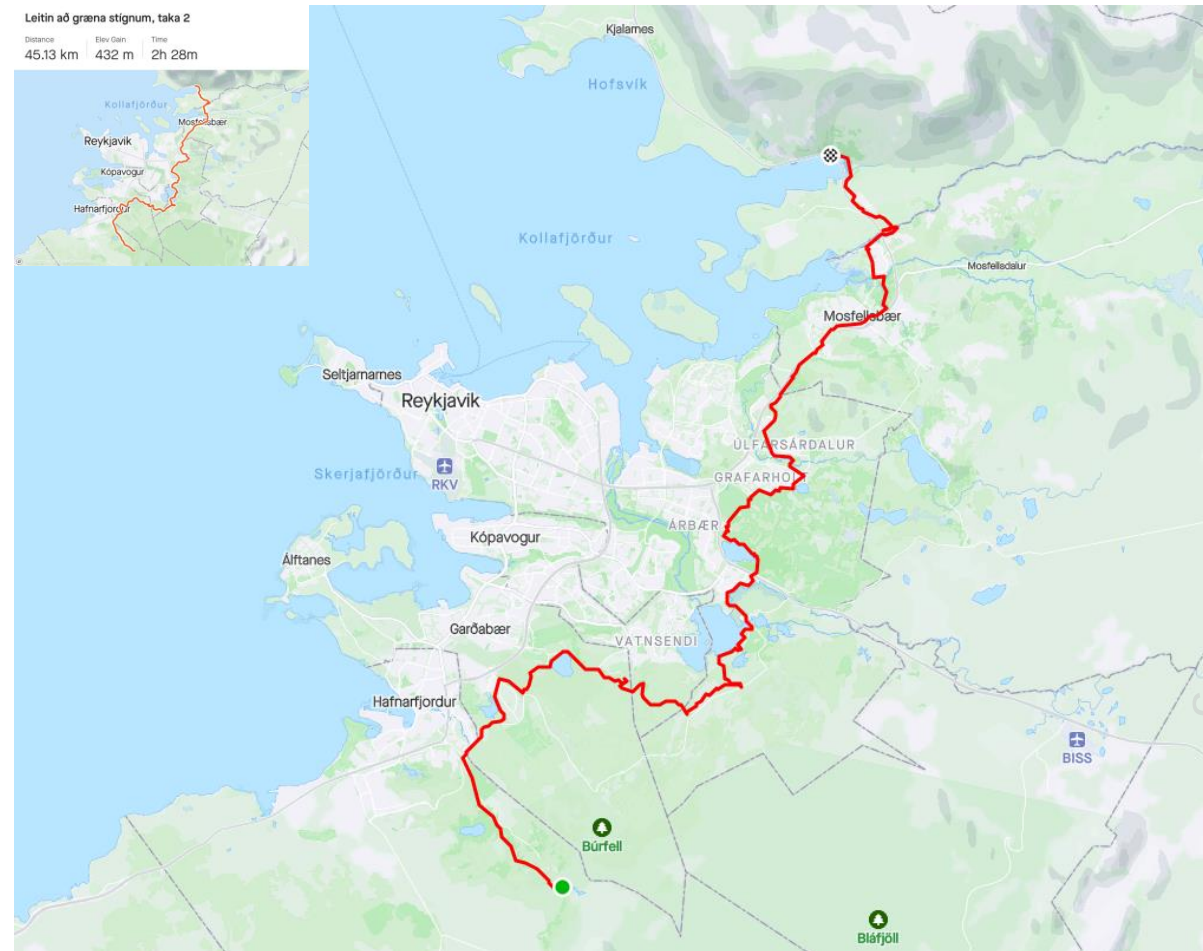
1. Hvar gæti stígurinn legið? Greining á mögulegri leið stígsins um græna trefil höfuðborgarsvæðisins, þar sem horft er til fyrirbyggjandi skipulagsáætlana: svæðisskipulags og aðalskipulags sveitarfélaganna, rýna núverandi stígakerfi sem væri hægt að merkja strax sem hluta af græna stígnum og greina hvar þyrfti mögulega að leggja nýja stíga, greina landslag m.t.t takmarkandi þátta og tengingar stígsins við áhugaverða áfangastaði. Einnig verði rýndar eldri tillögur sem eru þegar til staðar á vettvangi Skógræktarfélags Íslands.

- Græni stígurinn á sína meginstoð í svæðisskipulagi Höfuðborgarsvæðisins sem hluti af Græna treflinum.
- Garðabær og Kópavogur gera ráð fyrir honum í aðalskipulagi og Garðabær einnig í deiliskipulagi. Reykjavík fjallar um stígin í aðalskipulagi og í rammaskipulagi útivistarsvæðis á Austurheiðum.
- Við frumgreiningu var rýnd lega stígsins í svæðisskipulagi og eldri hugmyndum Skógræktarfélags Íslands.
- Lega stígsins er nokkuð augljós á $\frac{3}{4}$ -hluta leiðarinnar, þ.e. syðri hlutanum frá bæjarmörkum Mos-Rvk að Kaldárseli. Nyrstu kaflinn austan Úlfarsfells er flóknari vegna landslags, eignarhalds og skorts á innviðum (stígum og slóðum).
- Fljótlega var farið að horfa til skemmri leiðar að legu stígsins, sem fékk vinnuheitið Græni stígurinn STRAX (leið B) með því að þræða saman þá stíga og slóða sem gætu myndað samfelldan stíg milli Mógilsár (Esju) og Kaldársels (Helgafells).
- Í frumgreiningu þessari voru bornir saman tveir kostir á norðurkaflanum:
A: Austan Úlfarsfells: um Reykjadal, Skammadal og vestan Mosfells (skv. svæðisskipulagi og eldri tillögum)
B: Vestan Úlfarsfells og að hluta til í gegnum byggð í Mosfellsbæ en þó að mestu í grænum svæðum
- Einnig er gerð tillaga um breytta legu í Garðabæ, þ.e. að fara við Urriðaholt frekar en í gegnum Setbergslund og golfvöll í Urriðavatnslandi

Tvær leiðir skoðaðar nánar með vettvangsathugunum á rafmagnsreiðhjóli

A: lega svæðisskipulags og fyrri hugmynda námunduð
(austur fyrir Úlfarsfell, Skammidalur, austan Mosfells, 46.6 km)

B: Græni stígurinn strax :
núverandi stígar þræddir og m.a. inn í græn svæði í byggð
(vestan Úlfarsfells, miðbær Mosfellsbæjar, Ullarnesbrekkur.
Við Urriðaholt og Urriðavatn í Garðabæ), 45.1 km

2. Hverskonar stígur? Ætti stígur að vera malbikaður, slóði eða mismunandi eftir legu?

- Hér er nauðsynlegt að skerpa á hlutverki Græna stígsins og að hverju skal stefnt í gæðum
- Í fyrri hugmyndum hefur verið talað um hann sem 3 metra breiðan malbikaðan stíg
- Hlutverkið: Öll sveitarfélögin eiga sín útivistarsvæði í Græna treflinum og flest þeirra vel tengd byggð frá vestri til austurs. Innan þessara svæða er oft gott net útivistarstíga og gönguleiða. Græna stíginn má skilgreina sem tengingu eða vistvæna samgönguleið milli þessara svæða þvert á sveitarfélagamörk.
- Stígurinn þarf að vera af hæstu mögulegu gæðum til að geta þjónað sem flestum ferðamátum gangandi eða hjólandi á hvers kyns óvéldrifnum faratækjum. Stígurinn getur t.d. bætt aðgengi hreyfihamlaðra að náttúrunni.
- Stígurinn getur þjónað sem leið viðbragðsaðila vegna náttúruvár, gróðurelda eða björgunar.
- Vatnsvernd setur tamarkanir á efnisval, þar sem ekki er heimilt að malbika á vatnsverndarsvæðum. Stór hluti Heiðmerkur er á vatnsverndarsvæði, og þar þarf að skoða aðra leiðir, svo sem vandaðan malarstíg, jarðvegsgrindur með malaryfirborði eða jafnvel steinsteypu. Einnig kemur til greina að gera timburstíg á köflum þar sem nýta mætti skógarafurðir úr Heiðmörk sem efnivið.
- Landslag, t.d. úfið hraun getur vakið spurningar um viðeigandi yfirborðsefni. Mörg dæmi eru þó um vandlega lagða malbiksstíga í hrauni.

3. Áskoranir? Eru friðuð svæði sem takmarka stígagerð?

Er eignarhald á landi sem setur legu stígsins skorður?

- Vatnsvernd í Heiðmörk setur stígnum áveðnar skorður varðandi efnisval og legu
- Hæðarlega lands setur legu stígsins ákveðnar skorður, því æskilegt er að lengdarhalli stígs sé að mestu innan 5% viðmiða vegna aðgengismarkmiða og sjónarmiða.
- Eignarhald á landi setur legu stígsins vissulega skorður. Á það bæði við á lengstum köflum í gegnum Mosfellsbæ austan Úlfarsfells og í Urriðavatnslandi og Setbergslandi í Garðabæ.
- Mjög aukin og fjölbreytt útivistariðkun í upplandi höfuðborgarsvæðisins hefur framkallað núning og árekstra milli mismunandi notendahópa. T.d. eru margar reiðleiðir í upplandinu og þá sérstaklega í nálægð hesthúsasvæða. Mikilvægt er að halda þverunum stígsins á reiðleiðir í lágmarki og þar sem það er óhjákvæmilegt þarf að hafa við merkingar og viðvaranir þannig að ekki skapist hætta af og iðkendur sýni hver öðrum tillitssemi. Um þetta eru þegar nokkur góð dæmi.

4. Fordæmi? Eru til innlend eða erlend fordæmi sem hægt er að horfa til?

- Vegna lengdar stígsins er eðlilegt að bera hann saman við lengri hjólaleiðir erlendis, þó vissulega sé markmið líka að geta gengið hann á styttri köflum milli svæða eða sem hluta af hringleiðum tengdum byggð.
- Merktar hjólaleiðir erlendis eru oft merktar þannig að frávik eru frá því að stígarnir séu alfarið aðgreindir frá annarri umferð. Þannig eru dæmi um langar hjólaleiðir sem blandast umferð á fáfarnari vegum

5. Tímalína? Hvað tæki skipulags-, hönnunar- og framkvæmdaferill langan tíma ef sveitarfélögin tækju ákvörðun um að hrinda verkefninu í framkvæmd?

- Í frumgreingu þessari hefur komið í ljós að hægt er að merkja leið milli Mógilsár og Esju sem að mestu leyti þræðir núverandi stíga og slóða og í einstaka undantekningum í blandaðri umferð á reiðvegi eða akvegi.
 - Vissulega eru kaflar þar sem framkvæma þarf nýja stíga:
 - í Reykjavík frá Mógilsá suður að bæjarmörkum Mos við Leirvogsá
 - í Mosfellsbæ á bökkum Leirvogsár
 - Þverun Vesturlandsvegar við Leirvogsá (samtal við Vegagerðina). Mögulega hluti af stígakerfi við Vesturlandsveg í átt að Kjalarnesi
 - Í Reykjavík á köflum við Rauðavatn
 - Í Reykjavíkurluta Heiðmerkur þarf að velja leið og huga að útfærslu yfirborðs vegna vatnsverndar
 - Í Kópavogi vantar stíg milli marka að Reykjavíkur að Guðmundarlundi og frá honum að mörkum Garðabæjar
 - Í Garðabæ vantar stíg frá mörkum að Kópavogi, gegnum Sandahlíð, norður fyrir Vífilsstaðavatn
 - Í Garðabæ þarf að skoða hvort og hvernig víkjandi reiðleiðir við Flóttamannaveg geta nýst sem grunnur fyrir stíg
-
- Varaðandi tímalínu þá má segja að sum sveitarfélög hafa þegar framkvæmt langa kafla stígsins eða rúm 50% í fullum gæðum og aðrir kaflar ásættanlegir til að byrja með (leið B). Það fer því eftir því hvort sveitarfélögin sameininst um að ákveða að að klára verkið skv. leið A eða verði það í sjálfsvald sett að klára sína kafla eftir efnum og aðstæðum.

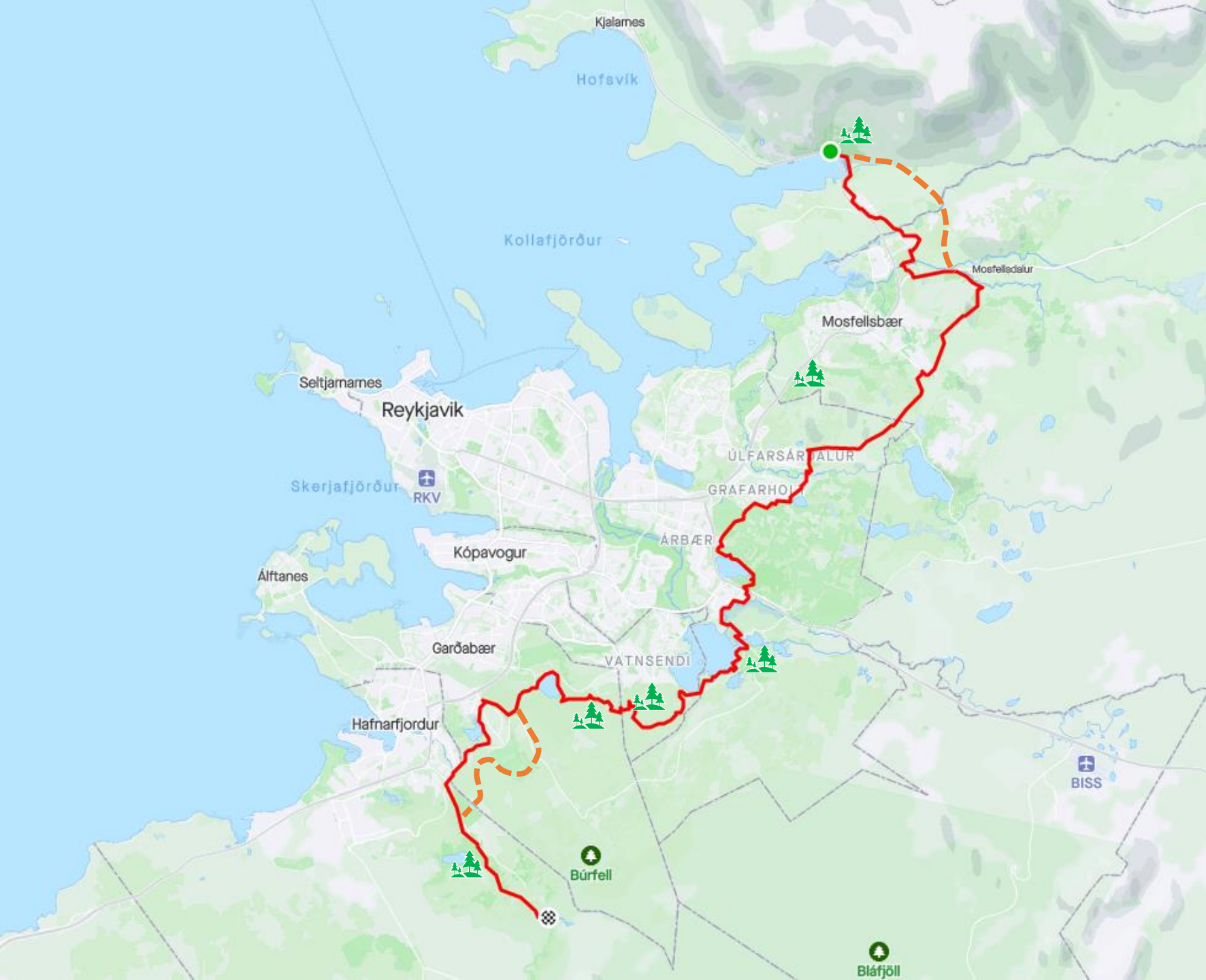
6. Utanumhald og stjórnsýsla? Rýnd skipulagsleg staða stígsins í gildandi aðalskipulagsáætlunum sveitarfélaganna? Hvað þyrfti að breyta mörgum aðalskipulagsáætlunum eftir að lega stígsins liggur fyrir? Eru önnur leyfismál sem þarf að hafa í huga? Eru frekari innviðir sem gæti þurft að horfa til, líkt og salerni, samgöngutengingar, veitukerfi eða aðbúnaður fyrir slökkvilið?

- Svæðisskipulag:
Hugsanlegt er að nota frumgreiningu þessa sem grundvöll fyrir breytingu á svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins þar sem skerptar eru línur varðandi stíginn og samstarf um hann. Og jafnvel fjallað um leið A og leið B.
- Aðalskipulag:
Græni stígurinn er skilgreindur í aðalskipulagi Kópavogs og Garðabæjar.
- Aðalskipulag Mosfellsbæjar og Hafnarfjarðar er í endurskoðun og þar hægt að festa stíginn í sessi
- Aðalskipulag Reykjavíkur sýnir stofnstíga sem falla að legu græna stígsins án þess að fjallað sé um hann sem slíkan
- Rammaskipulag:
Stígurinn er sýndur í rammaskipulagi Austurheiða í Reykjavík
- Deiliskipulag:
Græni stígurinn er sýndur í deiliskipulagi Heiðmerkur í Garðabæ og Deiliskipulagi Urriðavatnsdala

7. **Kostnaður?** Gróf kostnaðargreining m.t.t. ofangreinds.

- Ekki er tímabært að áætla kostnað við stíginn fyrr en skýrar línur liggja fyrir um endanlega legu og aðrar ákvarðanir.
- Til hliðsjónar má þó hafa upplýsingar um gerð 2 km kafla stígs sem framkvæmdur var á óbrotnu landi í Hafnarfirði á seinni hluta 2022. Stígurinn er malbikaður, 3 m breiður og án lýsingar.
Kostnaður við jarðvegsskipti og malbikun var 60 milljónir eða 30 milljónir/km. Þannig má reikna út að það myndi kosta 660 milljónir að framkvæma þá 22 km sem upp á vantar, en á löngum köflum er samt ekki þörf á miklum jarðvegsskiptum, t.d. þar sem aflagðar reiðleiðir nýtast sem undirbygging.
- Það er samt mikilvægt að taka þessum tölum með mörgum fyrirvörum.
- Ekki ætti að vera þörf á að útskýra lýðheilsulegan og umhverfislegan ávinning af ráðstöfun fjármagns til verkefnisins.

**GREINING Á VALKOSTUM
LEGA A OG LEGA B**

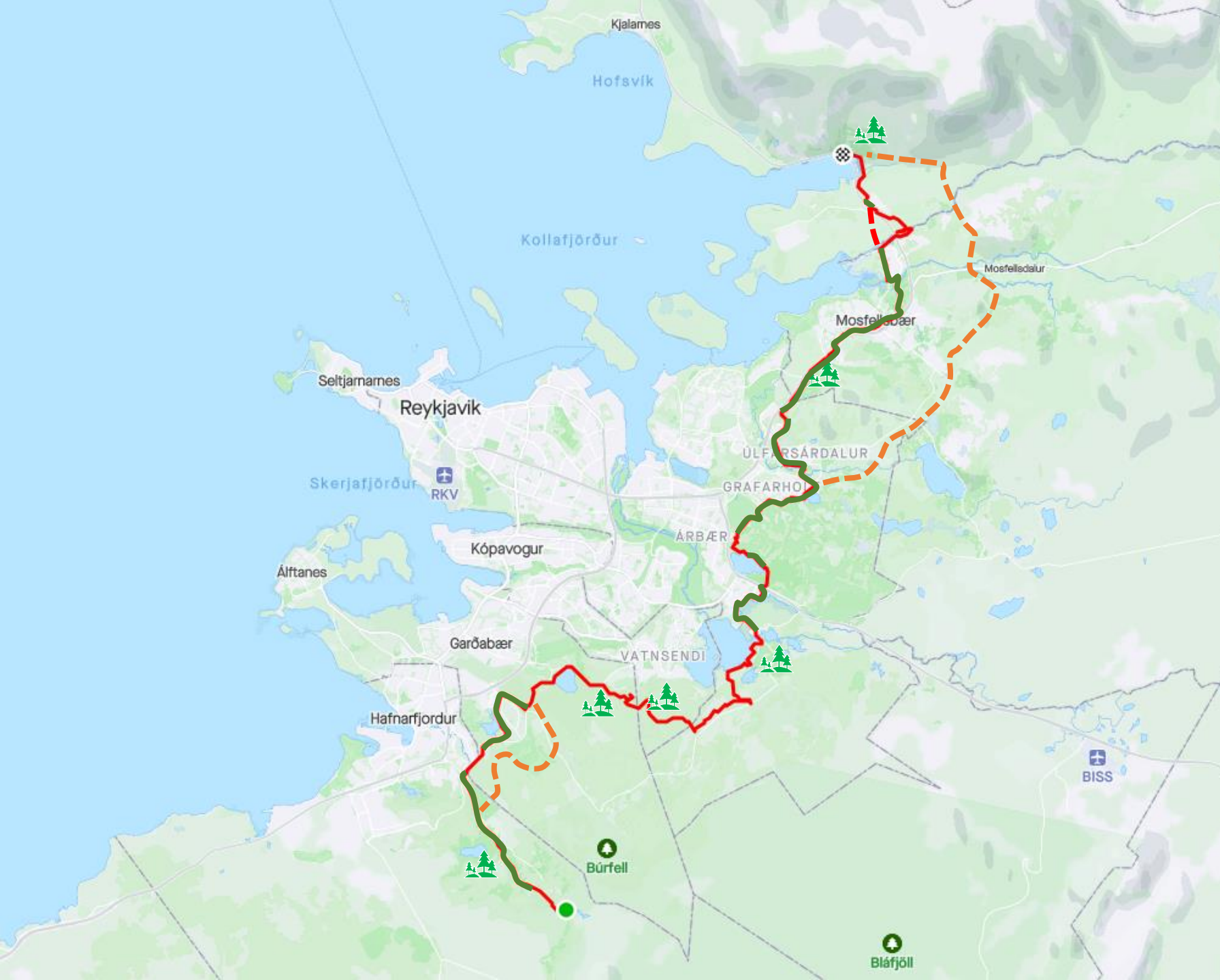

LEIÐ A:

Lega stígsins á svæðisskipulagi
námunduð við núv. stíga og slóða

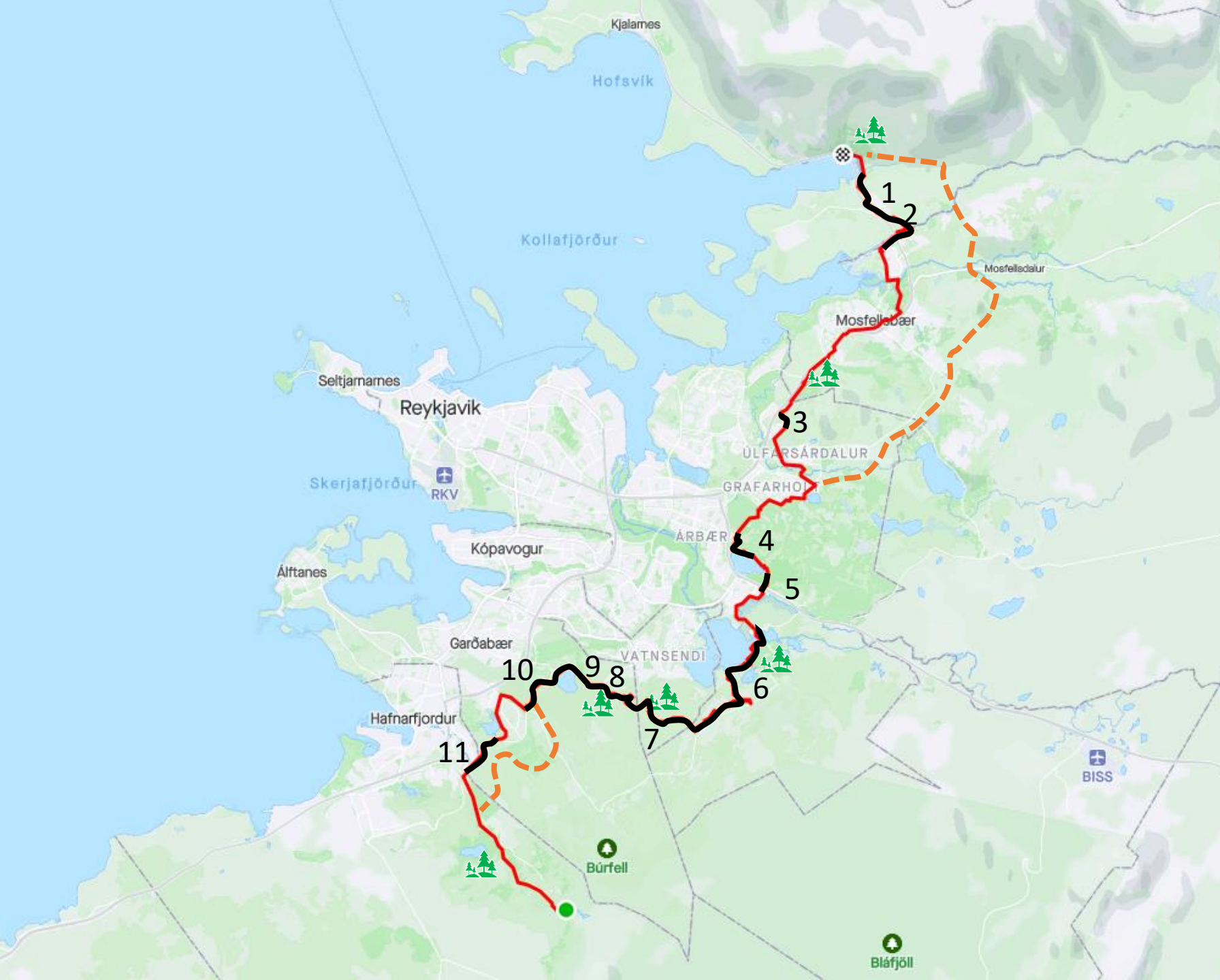
Hindranir:

Leið í Mosfellsbæ fer um einkalönd
og hæðótt landslag á köflum,
sömuleiðis kaflar í Garðabæ.
Brotna línán sýnir legu skv. gildandi
svæðisskipulagi, en þessar leiðir eru
ekki færar við núverandi aðstæður

LEIÐ B: Græni stígurinn strax:

Leiðin snertir allar bækistöðvar skógræktarfélaganna á svæðinu. 22 km af 44,5 km eru þegar fyrir hendi sem malbikaðir stígar og að mestu leyti í grænu umhverfi. Grænir kaflar á myndinni sýna þessa kafla leiðarinnar. Þessi leið víkur þó frá upphaflegu hugmyndinni með því að fléttast inn í byggð í Urriðaholti og í Mosfellsbæ, en gerir það í vistlegu umhverfi. Leiðin í Mosfellsbæ er í raun stofnleið hjólreiða skv. áformum Vegagerðar og sveitarfélaganna á höfuðborgarsvæðinu.

LEIÐ B- slæmu kaflarnir:

1. Við Esjumela
2. Við Leirvogsá og Tungumela
3. Við Bauhaus
4. Við Hádegismóa
5. Norðan Suðurlandsvegar
6. Í gegnum Heiðmörk
7. Í gegnum Kópvog
8. Í Sandahlíð
9. Vífilsstaðavatn
10. Við Vífilsstaðahraun
11. Við Setbergshverfi

- Tillaga ráðgjafa er að leið B, Græni stígurinn strax verði tekinn til frekari skoðunar
- Langtímamarkmið verði samt áfram að stefna að leið um samfelld útivistarsvæði ofan byggðar
- Á næstu glærum er nánari greining á aðstæðum og ástandi leiðarinnar skv. leið B í heild sinni og skipt niður á afmarkaða kafla innan hvers sveitarfélags fyrir sig

Leið B, Græni stígurinn strax:

Mógilsá

Hamrahlíð

Rauðavatn

Guðmundarlundur

Vífilstaðahraun

Kaldársel

Yfirlit yfir skiptingu stígsins milli sveitarfélaganna:

Sveitarfélag	Lengd	Malbikaðir stígar
Reykjavík	3.4	0.2
Mosfellsbær	7.7	6.5
Reykjavík	17.1	9.5
Kópavogur	2.4	0.3
Garðabær	7.8	2.4
Hafnarfjörður	5.6	3.6
	<u>44.0</u>	<u>22.5</u>

Leið B: Reykjavík, norðan Leirvogsár:

- Gamli þjóðvegurinn norðan Esjumela er notaður fyrir blandaða umferð akandi, gangandi og hestamanna. Er brattur á kafla brattur og grófur
- Malbikaður stígur á kafla við Esjumela
- Undirgöng eru undir Vesturlandsveg við Esjumela
- Frekar óvistlegt umhverfi við Esjumela
- Sunnan Esjumela er gamli þjóðvegurinn notaður fyrir blandaða umferð akandi, gangandi og hestamanna að gömlu brúnni yfir Leirvogsá.

Leið B: Reykjavík, norðan Leirvogsár

Akfær reiðgata meðfram Leirvogssá
Gert ráð fyrir hjóla- og göngustíg í deiliskipulagi
Vantar undirgöng undir Vesturlandsveg, þröngt
undir brúnni

Góður hjóla- og göngustígur
Meðfram Leirvogstungu

Aðgreindir hjóla- og göngustígar
við Hlégarð og um Ullarnesbrekkur

Aðgreindir hjóla- og göngustígar
í gegnum miðbæ

Undirgöng

Góður hjóla- og göngustígur
í Hamrahlíðarskógi

• Leið B: Mosfellsbær:

- Á bökkum Leirvogssár er akfær reiðgata. Þar er gert ráð fyrir stíg í deiliskipulagi beggja vegna Vesturlandsvegar
- Góður malbikaður hjóla- og göngustígur er vestan Leirvogstunguhverfis
- Aðgreindir hjóla og göngustígar við Hlégarð og Ullarnesbrekkur
- Aðgreindir hjólastígar í gegnum miðbæ Mosfellsbæjar
- Göngu- og hjólastígar beggja vegna Vesturlandsvegar á bakvið hljóðvarnir og tengdir undirgöngum við Skálatún
- Hjólastígur í skógarumhverfi í Hamrahlíðarskógi
- Í umsögn sinni mælir Mosfellsbær gegn því að leggja stíginn samsíða reiðleið sunnan Leirvogssár. Mælir frekar með brú yfir Leirvogssá og að stígur verði vestan Vesturlandsvegar í átt að undirgöngum við Esjumela.

Leið B: Mosfellsbær

Reykjavík, norðan Suðurlandsvegar:

- Kaflinn við Bauhaus er nálægt Vesturlandsvegi. Góður hjóla- og göngustígur. Þar opnast útsýni til Esju og hafs, en hávaðamengun nokkur. Hér mætti hraða trjárækt við stíginn. Valkostur að fara vestan við Bauhaus.
- Austan Úlfarsárdalshverfis fylgir stígurinn greiðum stígum meðfram umferðargötu á kafla
- Samfelldur malbikaður hjóla- og göngustígur um Úlfarsárdal, Reynisvatn, við Grafarholtshverfi og golfvöll að Hádegismóum. Grænt og skjólgott umhverfi. Í rammaskipulagi Austurheiða er gert ráð fyrir að stígurinn fari alfarið austur fyrir golfvöll í Grafarholti.
- Frá Hádegismóum liggur leiðin í blandaðri umferð að Rauðavatni
- Frá Rauðavatni er hlykkjóttur og þröngur útvistarstígur að undirgöngum undir Suðurlandsveg.
- Gert er ráð fyrir breyttum undirgöngum í tengslum við tvöföldun Suðurlandsvegar.

Leið B: Reykjavík norðan Suðurlandsvegur

Reykjavík, sunnar Suðurlandsvegjar:

- Frá undirgöngum undir Suðurlandsveg er góður malbikaður hjóla- og göngustígur á jaðri byggðar í Norðlingaholti í námunda við Hólmsá. Þverun reiðstígs er vel merkt. Sunnan Rauðhóla er stígurinn vel aðgreindur frá samsíða reiðstíg að Heiðmerkurvegi.
- Frá Heiðmerkurvegi tekur við frekar mjór útivistarstígur að brúnni yfir Helluvað.
- Eftir brúna yfir Helluvað er komið inn í Reykjavíkurluta Heiðmerkur austan Elliðavatns. Þarna kemur til greina að velja úr mismunandi leiðum. Það þarf að skoða betur í samvinnu við Skógræktarfélag Reykjavíkur
- Í Heiðmörk fer stígurinn um vatnsverndarsvæði þar sem ekki er heimilt að malbika. Horfa þarf til þess að gera vandaða malarstíga sem gera sem flestum gerðum hjóla og óvélknúnum farartækjum á hjólum fært að þræða stíginn.
- Eðlilegt er að horfa til þess að velja stíg sem er hluti af skíðagönguhring í Heiðmörk. Í tengslum við vaxandi skíðagönguiðkun er líklegt að unnið verði að því að breikka og jafna stígstæðið til að skapa betri aðstæður til að troða örugga skíðagöngubraut.
- Útivistarstígarnir í Heiðmörk eru misgreiðfærir, allt frá því að vera troðnir, grýttir og á köflum brattir slóðar yfir í breiða og góða malarstíga.
- Þegar endanleg leið hefur verið valin þarf að gera hana eins greiðfæra og kostur er.

Leið B: Reykjavík sunnan Suðurlandsvegur

Tengja þarf stíg frá Guðmundarlundi
í átt að Sandahlíð og Heiðmörk

Í aðalskipulagi Kópavogs er gert ráð fyrir græna stígnum
frá Guðmundarlundi í átt að Heiðmörk og í átt að Sandahlíð
Til staðar er net reiðstíga og akfærra malarvega

Kópavogur, Heiðmörk – Sandahlíð:

- Svæðið í gegnum Kópavog frá Heiðmörk í Reykjavík að Sandahlíð í Garðabæ er í nálægð við athafnasvæði hestamanna á Kjóavöllum og um það liggja margir reiðstígar.
- Þegar komið er upp Hjallamisgengið liggur leiðin um malarvegi sem bera blandaða útivistarumferð hestamanna, gangandi, hjólandi og akandi. Á þessum kafla er í aðalskipulagi Kópavogs gert ráð fyrir græna stígnum
- Lengd stígsins í gegnum Kópavog er einungis 2,4 km og þar eru til staðar 0,3 km malbikaður stígur í gegnum Guðmundarlund.
- Guðmundarlundur er vel útbúið og vinsælt útvistarsvæði í skjóli skógar.
- Mikilvægt er að skilgreina nánar hvar græna stígnum er ætlað að liggja í gegnum Kópavog og gera viðeigandi ráðstafanir þar sem hann mun mögulega þvera reiðleiðir.
- Leiðin yfir í Sandahlíð í Garðabæ fer óþarflega mikið upp í hæðirnar sem gerir þá útivistarstíga sem þar eru bratta og torfæra hjólum, nema fjalla- og rafmagnshjólum.
- Kópavogur og Garðabær þurfi að finna saman heppilega leið neðar í landi og þá nær Kjóavöllum án þess að trufla hestamennska á nærliggjandi reiðstígum.

reiðvegur leggst af
og breytist í stíg

Núv. malbik

Græni stígurinn
skv. deiliskipulagi

Brattir og mjóir
náttúrustígar

Núv. malbik

Reiðvegur
leggst af

Garðabær, lengd samtals: 7,8 km
þar af malbikaðir stígar: 2,4 km

Garðabær, Sandahlíð – Oddsmýrardalur:

- Garðabær hefur skilgreint legu græna stígsins í aðalskipulagi og í deiliskipulagi Heiðmerkur í Garðabæ og Sandahlíðar. Þar er stígurinn sýndur frá Sandahlíð norðan og vestan við Vífilsstaðavatn. Hann fer vestur fyrir Vífilsstaðahlíð og þaðan suður með Vífilsstaðahlíð í legu útivistarstígs milli hrauns og hlíðar. Fyrir miðri Vífilsstaðahlíð er stígnum ætlað að fara í gegnum golfvallarsvæði Golfklúbbsins Odds og þaðan norður og vestur fyrir Flóðahjalla við Urriðaholt, inn í norðausturhlíð Oddsmýrardals yfir í Gráhelluhraun til Hafnarfjarðar. Þetta er talsvert flókin leið vegna landslag, útivistariðju og eignarhalds á landi.
- Skoðuð var ný og einfaldari lega frá Vífilsstaðavatni að bæjarmörkum í Hafnarfirði. Skv. skipulagstillögum á lokastigi afgreiðsluferlis er gert ráð fyrir að leggja af reiðleiðir meðfram Flóttamannavegi. Þar opnast því leið fyrir græna stíginn á jaðri Vífilsstaðahraun sem tengst getur núverandi malbikuðum stígum norðan og sunnan Urriðaholts. Stígurinn tengist svo aftur inn í reiðgötu sem leggst af við Flóttamannaveg frá Oddsmýrardal að bæjarmörkum Hafnarfjarðar við Setbergshverfi.

Nánari lýsing á tillögu að endurskoðaðri legu græna stígsins í gegnum Garðabæ:

- Hafa þarf samráð við Kópavog um legu stígsins frá Guðmundarlundi að Sandahlíð í láréttari legu en núverandi útivistarstígar sem fara bratt upp í og yfir hæðina
- Nýjan stíg þarf að leggja í aflíðandi halla milli Elliðavatnsvegar og Vífilsstaðavatns norður fyrir vatnið.
- Frá Vífilsstaðalæk verður hægt að nota reiðstíg sem afleggst austan Vífilsstaðahrauns að Urriðaholti.
- Malbikaður hjóla- og göngustígur er milli hrauns og hlíðar norðan Urriðaholts.
- Stígurinn fer yfir Urriðaholtsstræti á gangbrautarljósum
- Stígurinn nýtir hjóla- og göngustíg í grænu belti milli Urriðaholts og Kaupþúns.
- Stígurinn nýtir malbikaða hjóla- og göngustíg á jaðri náttúruverndarsvæðis við Urriðavatn.
- Við Flóttamannaveg er reiðstígur að bæjarmörkum sem afleggst samkv. skipulagsbreytingum.
- Til lengri framtíðar má áfram horfa til þess að stígurinn farinn frá Urriðavatni inn Oddsmýrardal í átt að Gráhelluhrauni.

Leið B: Garðabær

Aflögð reiðleið verður stígur
Brattur kafli

Núv. malbik

Núv. malbik

Blönduð umferð gangandi,
hjólandi og ríðandi í Gjánú

Eftir að framkvæma 0,5 km stíg
Frá Fremstahöfða að Gjánú

Akleið að Kaldárseli

Hafnarfjörður, lengd samtals: 5,6 km
þar af malbikaðir stígar: 3,6 km

Leið B: Hafnarfjörður

Núverandi undirgöng

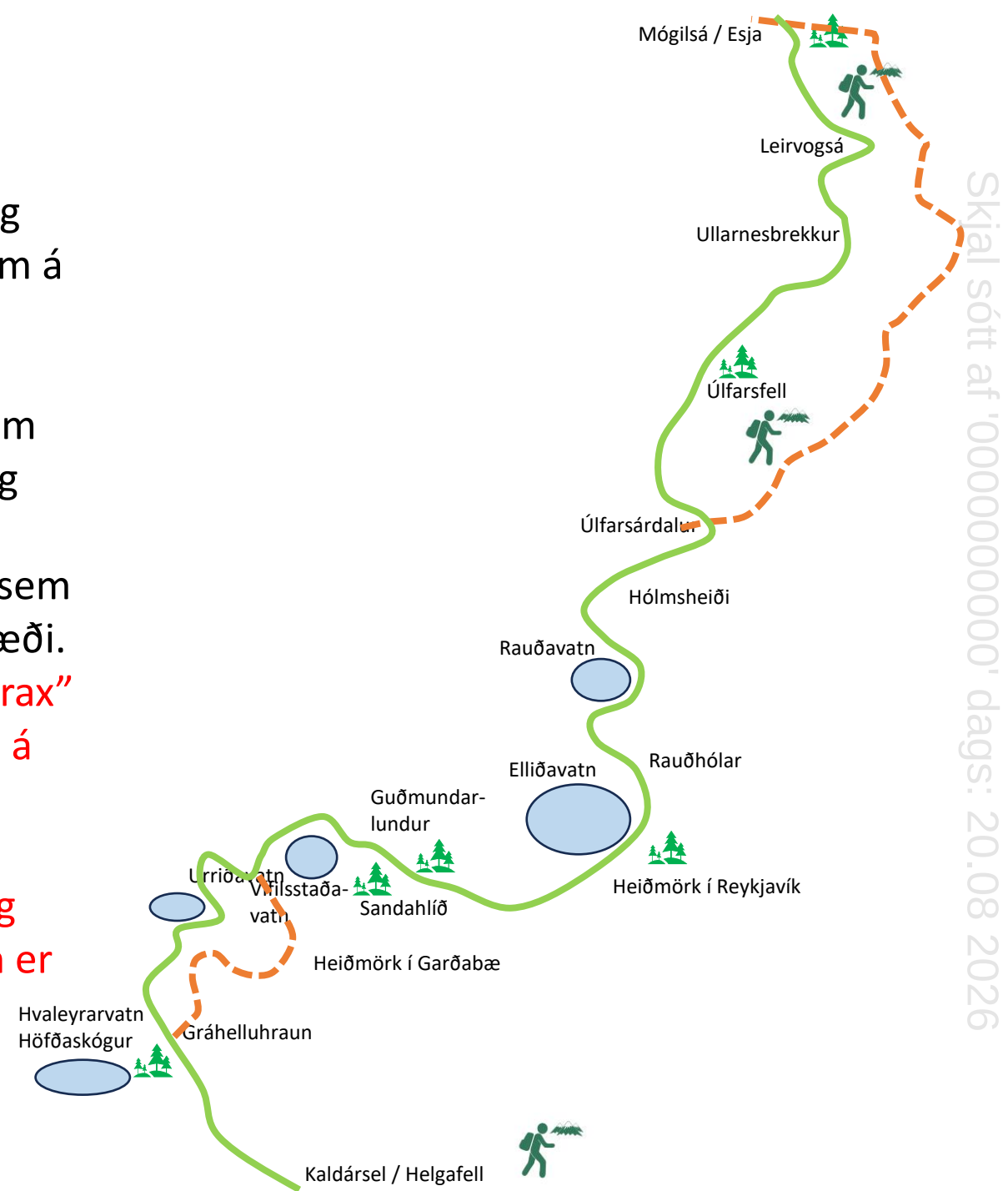
Erfiðasti kafli leiðarinnar er við Esjumela og Tungumela
Þar þarf að eiga samráð við Vegagerð hvaða möguleikar eru í stöðunni
Hjóla- og göngubrú yfir Leirvogsa eða undirgöng undir Vesturlandsveg
Mosfellsbær bendir á fyrri kostinn með brú yfir Leirvogsa

Ný undirgöng
eða brú yfir Leirvogsa?

Meginniðurstaða frumgreiningar:

Mögulegt er að þræða leið fyrir hjólandi og gangandi milli áætlaðra upphafs- og endapunkta Græna stígsins (Mógilsá og Kaldársel) eftir núverandi stígum, slóðum og á stuttum köflum á vegum og reiðstígum.

- Norðurhluti stígsins (skv. legu í svæðisskipulagi) frá syðri mörkum Mosfellsbæjar að Mógilsá er ýmsum vandkvæðum bundinn vegna eignarhalds á landi, landslags, brattleika og skorts á færum leiðum.
- Aftur á móti er mjög gott stígakerfi í gegnum Mosfellsbæ sem liggur að langmestu leyti um græn og skjólgóð útivistarsvæði.
- **Mögulegt er að virkja aðgerðaráætlun “Græni stígurinn strax” sem felst í því að merkja greiðustu og mest aðlaðandi leið á milli Mógilsár (Esju) og Kaldársels (Helgafells). Samráð við Vegagerðina er nauðsynlegt.**
- **Áfram verði þó stefnt að því að til verði leið alfarið ofan og austan við byggð, þ.e. innan Græna trefilsins eins og hann er skilgreindur í svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins (slitnar brúnar línur í Mosfellsbæ og Garðabæ).**

Hvað er græni stígurinn?

- Vistvæn 40-45 km löng samgönguleið sem tengir saman útivistarsvæði **Græna trefilsins** þvert á sveitarfélagamörk
- Veitir aðgengi að hundruðum km af stígum og slóðum í **Græna treflinum**.
- Þræðir saman vötn, skógarteiga, fjöll, fell og hraunsvæði og lagar sig ávallt vel að landslagi
- Vegna lengdar er líklegast að hjólandi notendur verði í meirihluta
- Greiðfær hjóla- og göngustígur, en þó ekki hraðleið
- Bætir aðgengi viðbragðsaðila til sjúkraflutninga og eldvarna
- Veitir öllum aðgengi að náttúrunni
- Er að jafnaði 3 metra breiður og malbikaður
- Efnisval getur þó t.d. þurft að taka mið af vatnsvernd
- Vel útbúinn áningar- og útsýnisstöðum með upplýsingum um umhverfið

Tillaga að aðgerðaráætlun:

- **Aðgerðaráætlun “GRÆNA STÍGINN STRAX” verði virkjuð**
 - Hannað lógó fyrir græna stíginn til að nota á skilti til að merkja leiðina
 - Framleiða ákveðinn fjölda skilta til að merkja allar varanlegar og bráðabirgða leiðir
- Skiltin verður svo hægt að færa til eftir því sem nýir kaflar opnast og aðrir síðri leggjast af
- Gróðursetja tré þar sem umhverfi er neikvætt eða opið fyrir vindi
 - Mikilvægt að vanda til merkinga við þverun stígs við reiðleiðir

Viðauki 1:

Forsendur í skipulagsáætlunum:

Svæðisskipulag Höfuðborgarsvæðið 2040

Aðalskipulag Reykjavíkur norðan Mosfellsbæjar

Aðalskipulag Mosfellsbæjar

Deiliskipulag Leirvogstungu

Deiliskipulag Tungumela

Aðalskipulag Reykjavíkur sunnan Mosfellsbæjar

Rammaskipulag Austurheiða

Deiliskipulag Heiðmerkur í Reykjavík (tillaga 2012, ósamþykkt)

Aðalskipulag Kópavogs

Aðalskipulag Garðabæjar

Aðalskipulag Hafnarfjarðar

Hver er staðan?

Græni stígurinn er skilgreindur í eftirtöldum skipulagsáætlunum:

Svæðisskipulag:

- Græni stígurinn er vel skilgreindur í Höfuðborgarsvæðið 2040

Aðalskipulag:

- Hafnarfjörður: Græni stígurinn er ekki skilgreindur, en teiknaður stofnstígur fellur að legu í HBSV-2040 (endurskoðun ASK nýhafin)
- Garðabær: Græni stígurinn er skilgreindur í greinargerð og á uppdrætti
- Kópavogur: Græni stígurinn er skilgreindur í greinargerð og á uppdrætti
- Reykjavík: Græni stígurinn er ekki skilgreindur, en teiknaðir stofnstígar í Heiðmörk og Hólmsheiði falla að legu í HBSV2040
- Mosfellsbær: Græni stígurinn er ekki skilgreindur í aðalskipulagi (endurskoðun ASK stendur yfir)

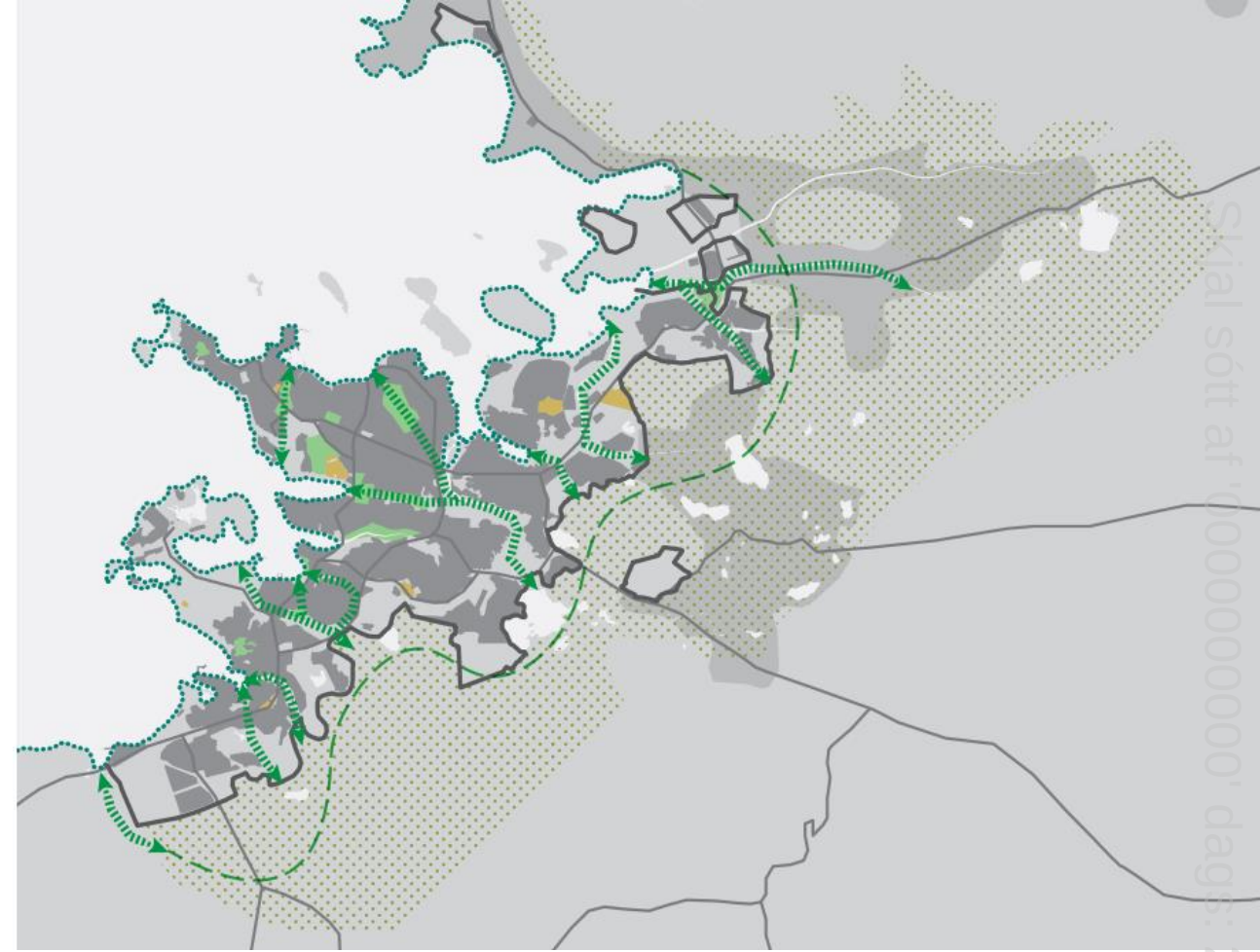
Rammaskipulag:

- Reykjavík, Austurheiðar: græni stígurinn sýndur norðan Rauðavatns og austan Grafarholtsgolfvallar

Deiliskipulag:

- Kaldársel og Gjárnar: græni stígurinn sýndur (Hfj)
- Hvaleyrarvatn og Höfðaskógur: stofnstígur sýndur sem fellur að legu HBSV-2040 (Hfj)
- Gráhelluhraun: deiliskipulag í vinnslu og þar verður afstaða tekin til græna stígsins (Hfj)
- Urriðakotsdalir / Urriðakotshraun: græni stígurinn sýndur (Gb)
- Heiðmörk í Garðabæ og Sandahlíð: Græni stígurinn sýndur (Gb)
- Heiðmörk í Reykjavík: Græni stígurinn var skilgreindur í tillögu sem var í vinnslu en var dregin úr ferli (Rvk)
- Rauðhólar: stofnstígur sýndur sem fellur að legu HBSV-2040 (Rvk)

Græni trefillinn er sameiginlegt og samfellt útivistarsvæði við efri jaðar borgarbyggðarinnar. Trefillinn teygir sig frá Esjuhlíðum í norðri til Helgafells í suðri og tengist þannig fjalllendi Esjunnar, Bláfjallafólkvangi og jarðvangi Reykjanesfólkvangs. Græni trefillinn fléttar saman skógarteiga, hraun, vötn og fell. Áhersla er lögð á verndun sérstæðs landslags og lífríkis. Þar er aðstaða til fjölbreyttrar útivistar svo sem athafnasvæði hestamanna og golfvellir sem og fjölbreytt náttúra, hraunbreiður og votlendi, ræktaður skógur og náttúrulegt kjarr. Í treflinum skal skógrækt stunduð í sátt við sérkenni landslags og náttúrufars, til skjóls og yndisauka, til bættra útivistarskilyrða, til að hefta ösku- og jarðvegsfok og bindingar kolefnis og svifryks frá umferð. *Græni stígurinn, samfelldur göngu- og hjólastígur, tengir öll sveitarfélögin saman og liggur eftir treflinum endilöngum og áfram til norðurs og suðurs. Lega stígsins og staðsetning mikilvægustu aðkomusvæða ákvarðast í aðalskipulagi sveitarfélaganna. Hesthúsahverfi skulu samtengd með reiðstígum milli sveitarfélaga. Unnið verður að frekari stefnumörkun, samræmdum aðgerðum og rekstri útivistaraðstöðu í Græna treflinum og Græna stígnum.*

KORT 7 – NÁTTÚRA OG ÚTIVIST

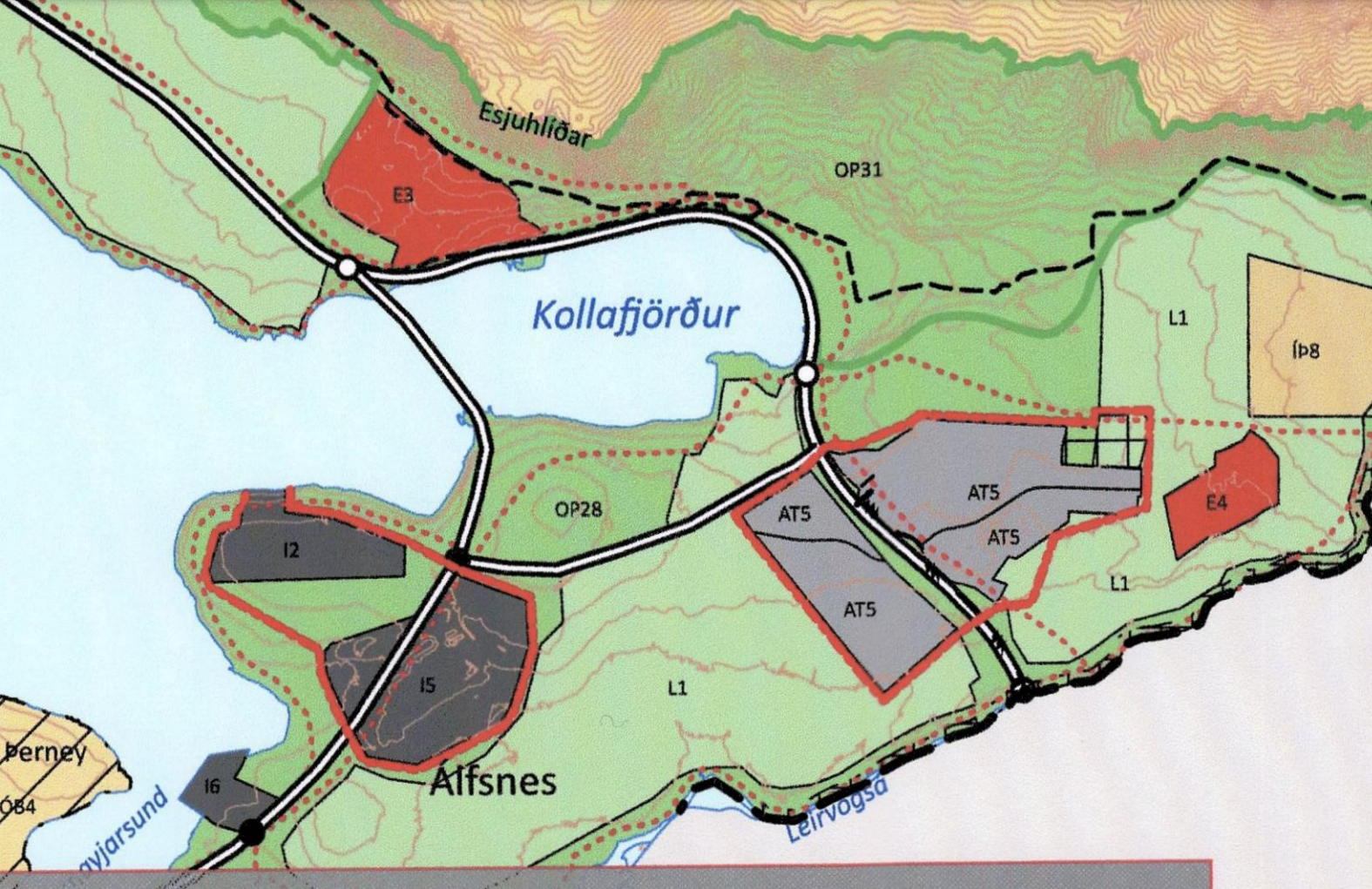
Náttúru- og útivistarsvæði sem hafa þýðingu fyrir allt höfuðborgarsvæðið. Nánari afmörkun náttúru- og útivistarsvæða er útfærð í aðalskipulagi sveitarfélaga.

Strandlengjan verður gerð eins aðgengileg og kostur er með samfelldum hjóla- og göngustígum. Skilgreina þarf skýrar

hjáleiðir um þar sem landnotkun og eignarhald takmarkar aðgengi.

Við útfærslur strandstígs, Græna trefilsins, Græna stígsins, grænna geira, borgargarða og kirkjugarða í aðalskipulögum sveitarfélaga skal taka mið af töflu 3 um málsmeðferð í 4. kafla.

LANDNOTKUN

- Íbúðarbyggð (ÍB)
- Samfélagsþjónusta (S)
- Miðsvæði (M) (sjá kafla 6 og mynd 9)
- Miðborg (M) (sjá kafla 6 og mynd 8)
- Verslun og þjónusta (VB)
- Athafnasvæði (AT) (sjá kafla 7 og mynd 10)
- Iðnaðarsvæði (I) (sjá kafla 8 og mynd 10)
- Hafnir (H) (sjá kafla 9 og mynd 11)
- Innri höfn
- Flugvelli (FV) (sjá kafla 17.3)
- Veitur og helgunarsvæði (VH)
- Efnistöku- og efnislosunarsvæði (E)
- Vegir, götur og stígar (VE)
- Opín svæði (OP)
- Íþróttasvæði (ÍÞ)
- Kirkjugarðar og grafreitir (K)
- Óbyggð svæði (ÓB)
- Landbúnaðarsvæði (L)
- Skógræktar- og landgræðslusvæði (SL)
- Vötn, ár og sjór (V)
- Sérstök not haf- og vatnssvæða (SN)
- Strandsvæði (ST)
- Vatnsból (VB)

¹ Heimilt er að gera ráð fyrir undirgöngum á fleiri stöðum en sýnd eru á uppdrætti enda er tilgangurinn að auka umferðaröryggi og/eða greiða fyrir vistvænum samgöngum.

² Staðsetning tákns fyrir stíga á uppdrætti (punktalína), meðfram stofn- og tengibrautum og öðrum götum er ekki ráðandi um hvoru megin götu stígar liggur. Hjólastígar fylgja almennt stofn- og tengistígum, sbr. skipulagsuppráttur, en heimilt er að leggja sérreinar hjólastíga víðar, sbr. samþykkt Hjóltreiaáætlun.

³ Aðrar götur en stofn- og tengibrautir. Hér undir eru safngötur, húsagötur, vistgötur og göngugötur.

SAMGÖNGUR

- Mislæg gatnamót*
- Akstursbrú/undirgöng
- Göngubrú/undirgöng¹
- Stofnstígar²
- Tengistígar²
- Reiðvegir⁴
- == Stofnvegir
- == Tengivegir
- Aðrir vegir³
- == Jarðgöng/stokkar
- Borgarlína **
- Mörk skipulagssvæðis
- Vaxtarmörk þéttbýlis
- Grænn trefill
- Hæðarlínur (10 m)
- Raflínur

VERNDARSVÆÐI

- Vatnsvernd - brunnsvæði (VB)
- Vatnsvernd - grannsvæði (VG)
- Vatnsvernd - fjarsvæði (VF)
- Friðlýst svæði (FS)
- Önnur náttúruvernd (ÖN)
- Hverfisvernd (HV)
- Minjavernd (MV)

⁴ Heimilt er að leggja reiðstíga á fleiri leiðum en auðkenndar eru sem reiðvegir á uppdrætti og þá samkvæmt ákvörðun í deiliskipulagi.

* Sjá kafla 17.1 í greinargerð.

** Lega Borgarlínu (hágæðakerfi almenningsangangna), sbr. staðfest breyting á Svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðis 2040, árið 2018 og frumdrög að hönnun fyrstu lotu framkvæmda, sjá Borgarlína - 1. lota, frumdrög og forsendur (febrúar 2021).

Aðalskipulag Reykjavíkur:
Stofnstígur sýndur við Esjumela og á norðurbakka Leirvogsár

Stofnstígur sýndur austan við Vesturlandsveg við Tungumela

Einungis reiðleið á bökkum Leirvoggsár

AÐALSKIPULAG 2011-2030

ENDURSKOÐUN AÐALSKIPULAGS
2002-2024

ÞÉTTBÝLISUPPDRATTUR 1:15 000

UTAN MARKA ÞÉTTBÝLIS GILDIR SVEITARFÉLAGSUPPDRATTUR

LANDNOTKUN:

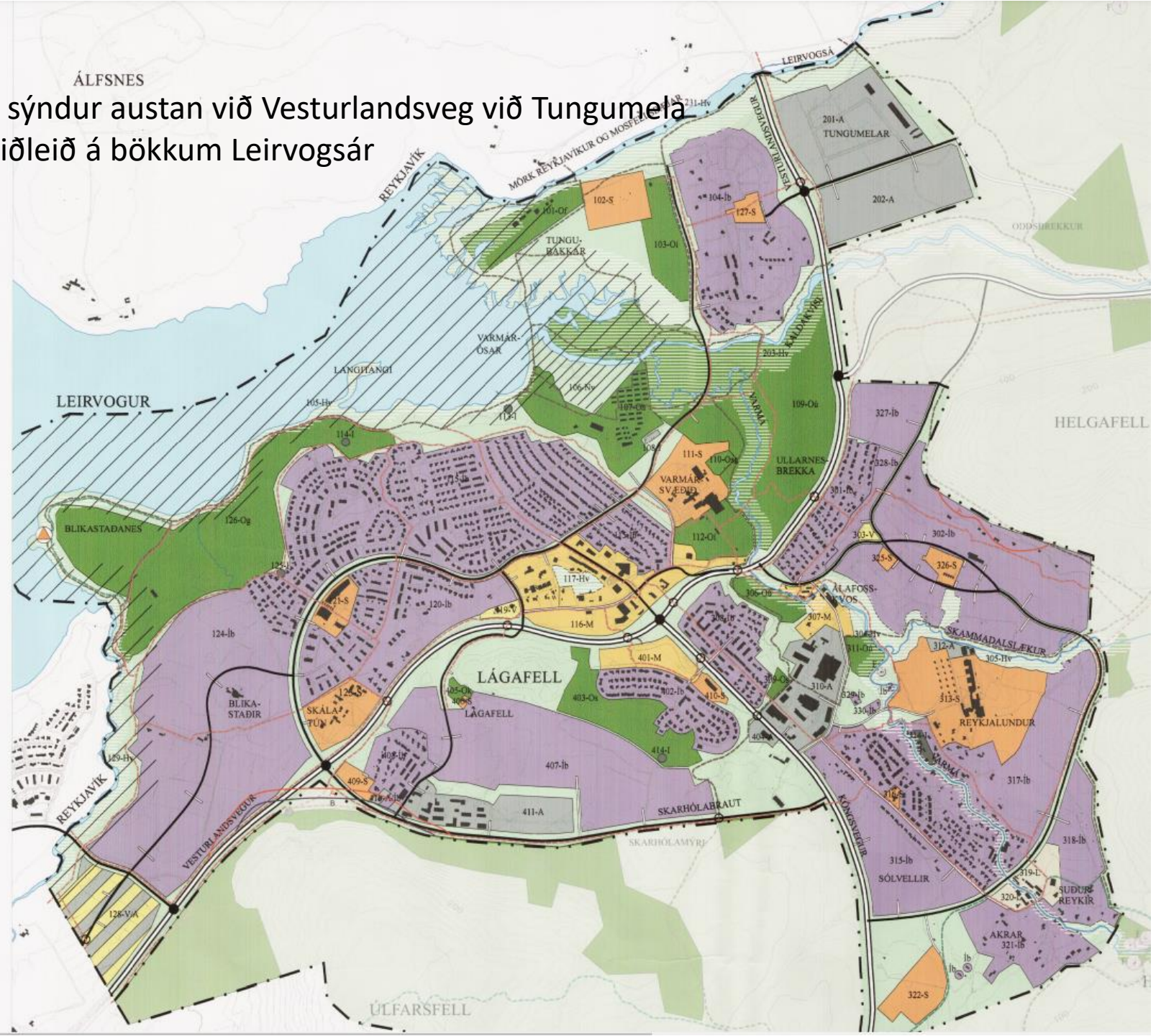
- ÍBÚÐARSVÆÐI
- SVÆÐI FYRIR ÞJÓNUSTUSTOFNANIR
- MÍÐSVÆÐI
- VERSLUNAR- OG ÞJÓNUSTUSVÆÐI
- ATHAFNASVÆÐI
- ÍÐNADARSVÆÐI
- EFNISTÓKUSVÆÐI
- SVÆÐI FYRIR FRÍSTUNDAÞYGGÐ
- LANDBÚNADARSVÆÐI
- OPIN SVÆÐI TIL SÉRSTAKRA NOTA
- FLUGVÖLLUR
- ÍPRÓTTASVÆÐI
- HESTHÚSASVÆÐI
- ÚTIVISTARSVÆÐI
- SKÓLAGARÐAR
- GOLFOVÖLLUR
- KIRKJUGARÐUR
- SKÓGRÆKT
- GARÐHÚSASVÆÐI

SAMGÖNGUR

- STOFNBRAUT
- TENGI BRAUT
- ADRIK VEGIR (Til skýringar)
- MISLÆG VEGAMÖT
- GÖNGUBRÚ/UNDIRGÖNG
- ADALSTÍGAR
- ADALÚTIVISTARSTÍGAR
- REIÐSTÍGAR

VERNDARSVÆÐI

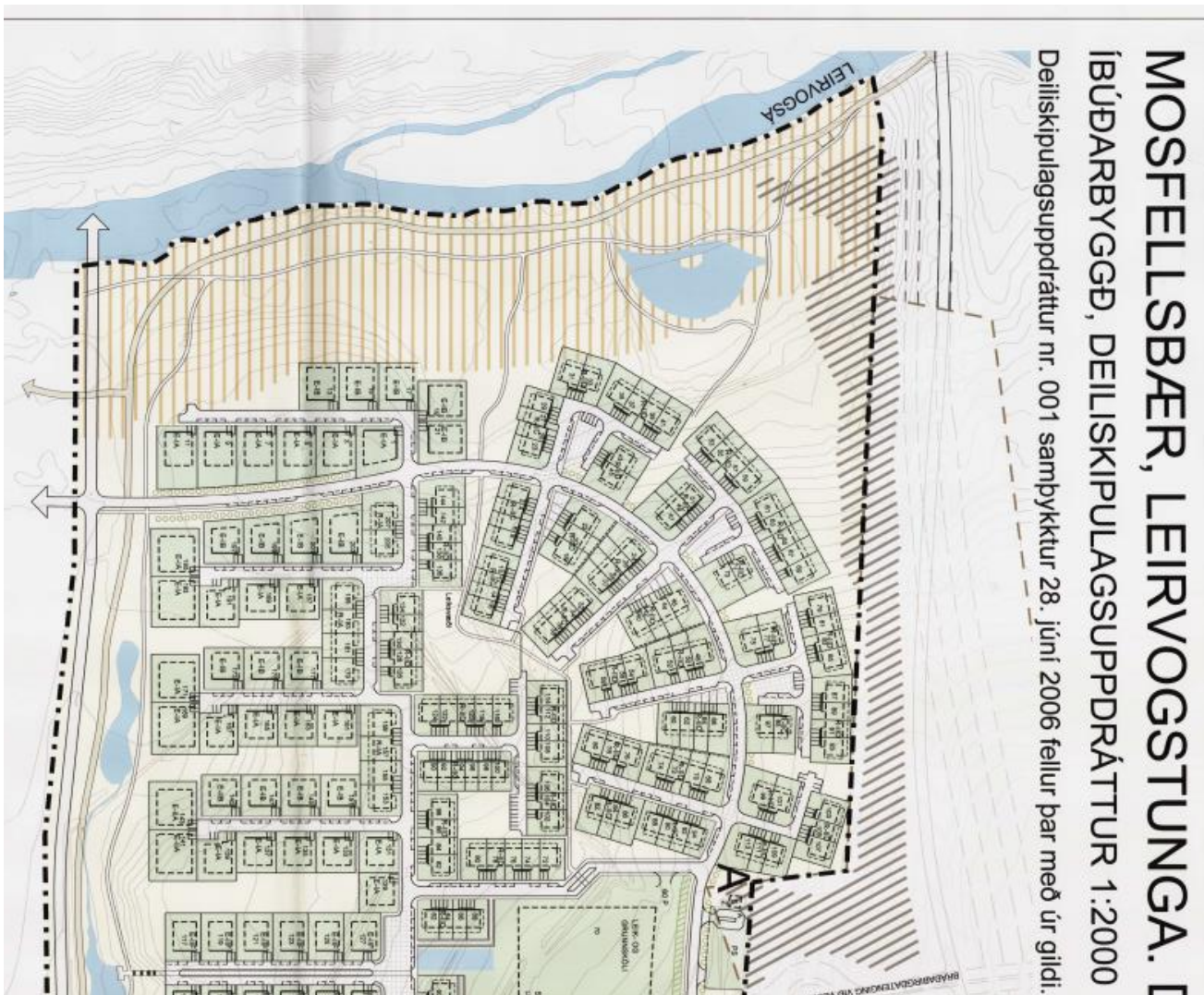
- NÁTTÚRUVERNDARSVÆÐI -FRÍDLÝST SVÆÐI
- SVÆÐI Á NÁTTÚRUMINJASKRÁ
- HVERFISVERNDARSVÆÐI
- VATNSVERNDARSVÆÐI FJARSVÆÐI
- VATNSVERNDARSVÆÐI GRANNISVÆÐI
- VATNSBÓL
- FRÍDLÝSTAR FORMINJAR
- HÆTTUMATSLÍNA A
- HÆTTUMATSLÍNA B
- MÖRK SVEITARFÉLAGS

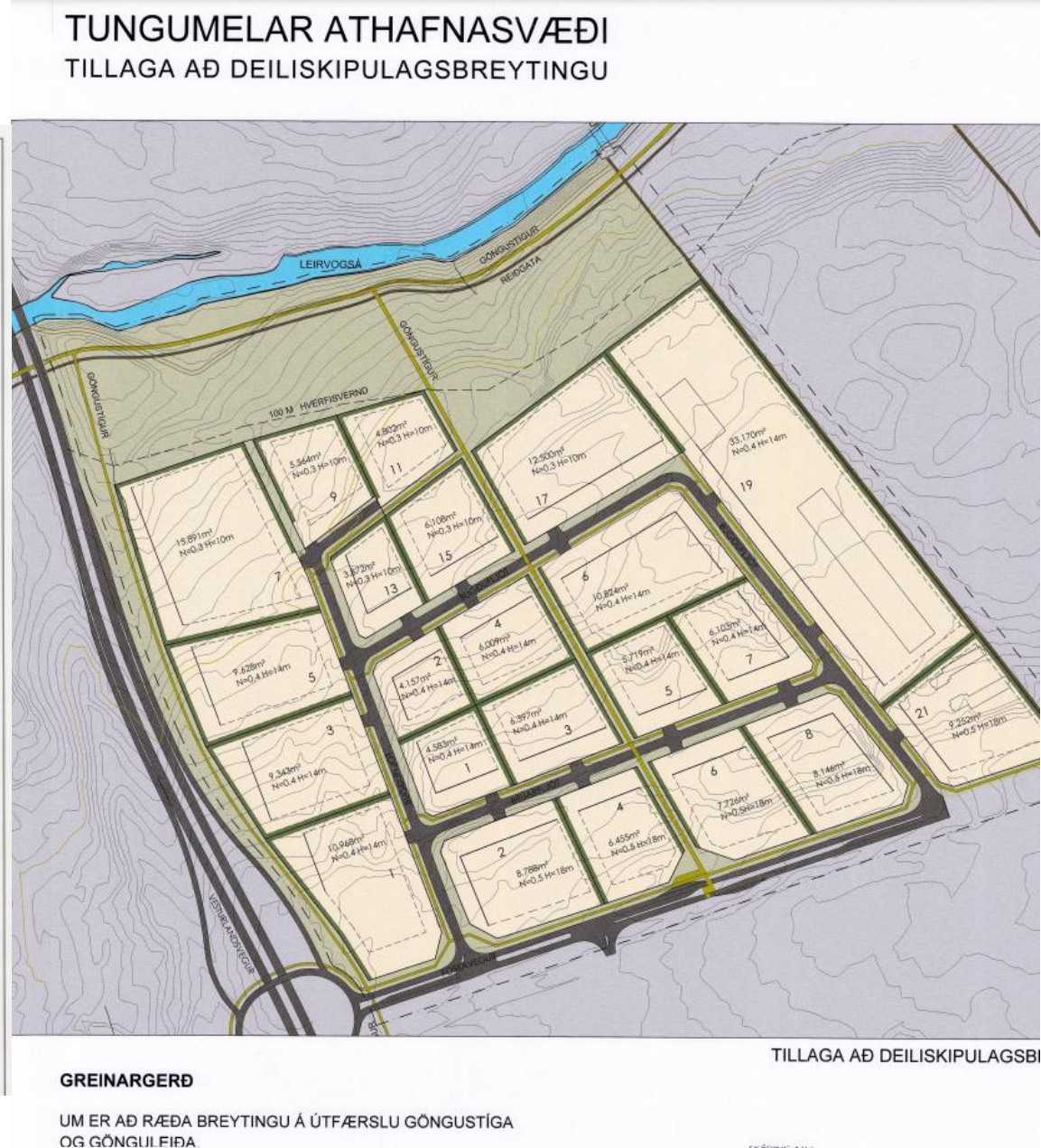

TILLAGA AÐ BREYTINGU - ÞÉTTBÝLISUPPDRATTUR (HLUTI) MKV. 1:15.000

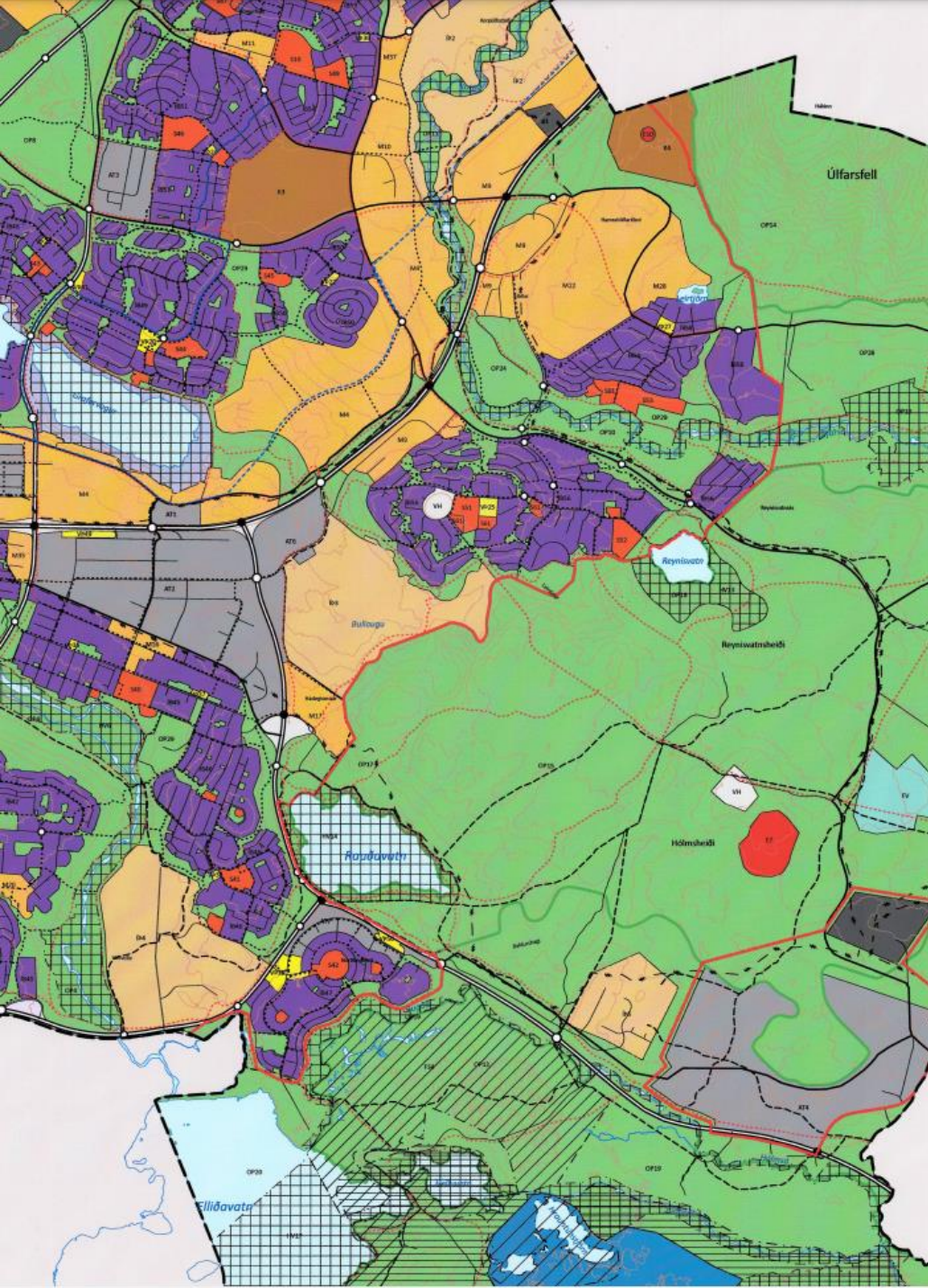
Aðalskipulag Mosfellsbæjar:
Samgöngustígur frá miðbæ að Leirvogstungu

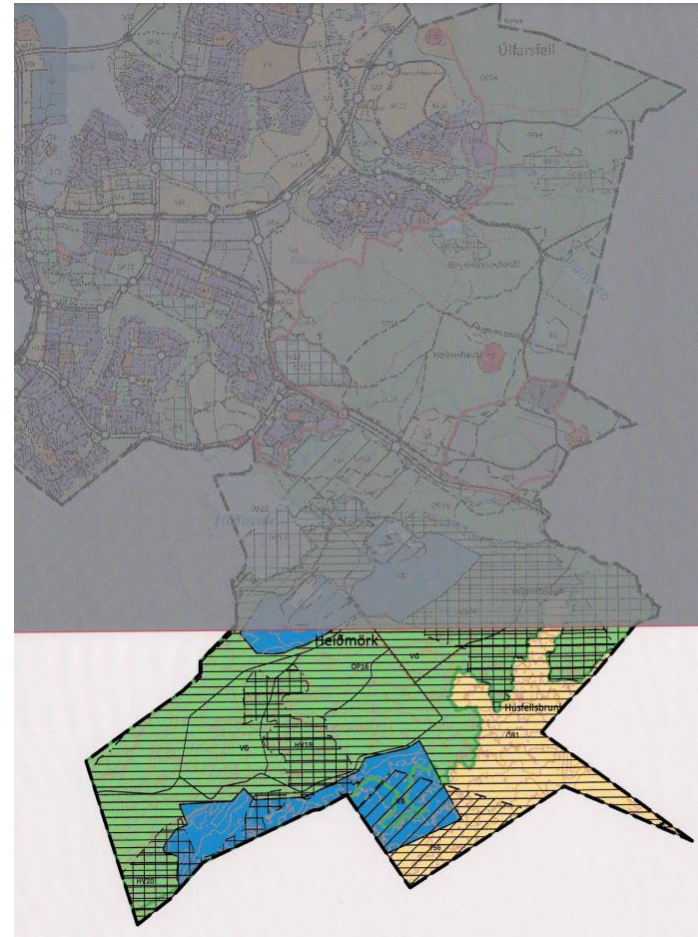
Deiliskipulag Leirvogstungu:
 Stígur sýndur við Vesturlandsveg og við Leirvoggsá

Deiliskipulag Tungumela:
 Göngustígur sýndur við Vesturlandsveg og við Leirvoggsá

Aðalskipulag Reykjavíkur:
Stofnstígur sýndur austan Rauðavatns, á jaðri Grafarholtsvallar,
niður Úlfarsárdal í átt að Hamrahlíðarskógi vestan í Úlfarsfelli

- Opin svæði (OP)
 - Íþróttasvæði (ÍP)
 - Kirkjugarðar og grafreitir (K)
 - Óbyggð svæði (ÓB)
 - Landbúnaðarsvæði (L)
 - Skógræktar- og landgræðslusvæði (SL)
 - Vötn, ár og sjór (V)
 - Sérstök not haf- og vatnssvæða (SN)
 - Strandsvæði (ST)
 - Vatnsból (VB)
 - Hæðarlínur (10 m)
 - Raflínur
 - VERNDARSVÆÐI
 - Vatnsvernd - brunnsvæði (VB)
 - Vatnsvernd - grannsvæði (VG)
 - Vatnsvernd - fjarsvæði (VF)
 - Friðlýst svæði (FS)
 - Önnur náttúruvernd (ÖN)
 - Hverfisvernd (HV)
 - Minjavernd (MV)
- 1 Heimilt er að gera ráð fyrir undirgöngum á fleiri stöðum en sýnd eru á uppdrætti enda er tilgangurinn að auka umferðar-öryggi og/eða greiða fyrir vistvænum samgöngum.
- 2 Staðsetning tákns fyrir stíga á uppdrætti (punktalína), meðfram stofn- og tengibrautum og öðrum götum er ekki ráðandi um hvoru megin götu stígur liggur. Hjólastígar fylgja almennt stofn- og tengistígum, sbr. skipulagsuppráttur, en heimilt er að leggja sérreinar hjólastíga víðar, sbr. samþykkt Hjólréiðaaætlun.
- 3 Aðrar götur en stofn- og tengibrautir. Hér undir eru safngötur, húsagötur, vistgötur og göngugötur.
- 4 Heimilt er að leggja reiðstíga á fleiri leiðum en auðkenndar eru sem reiðvegir á uppdrætti og þá samkvæmt ákvörðun í deiliskipulagi.
- 5 Sjá kafla 17.1 í greinargerð.
- ** Lega Borgarlínu (háðæðakerfi almenningssamganga), sbr. staðfest breyting á Svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðis 2040, árið 2018 og frumdrög að hönnun fyrstu lotu framkvæmda, sjá Borgarlína - 1. lota, frumdrög og forsendur (febrúar 2021).

Samþykktar og staðfestingarferli

Aðalskipulag Reykjavíkur 2040 sem auglýst hefur verið skv. 31. gr. skipulagslaga nr. 123/2010

var samþykkt í borgarstjórn þann 19. október 2021

sbr. einnig samþykkt borgarstjórnar 21. desember 2021

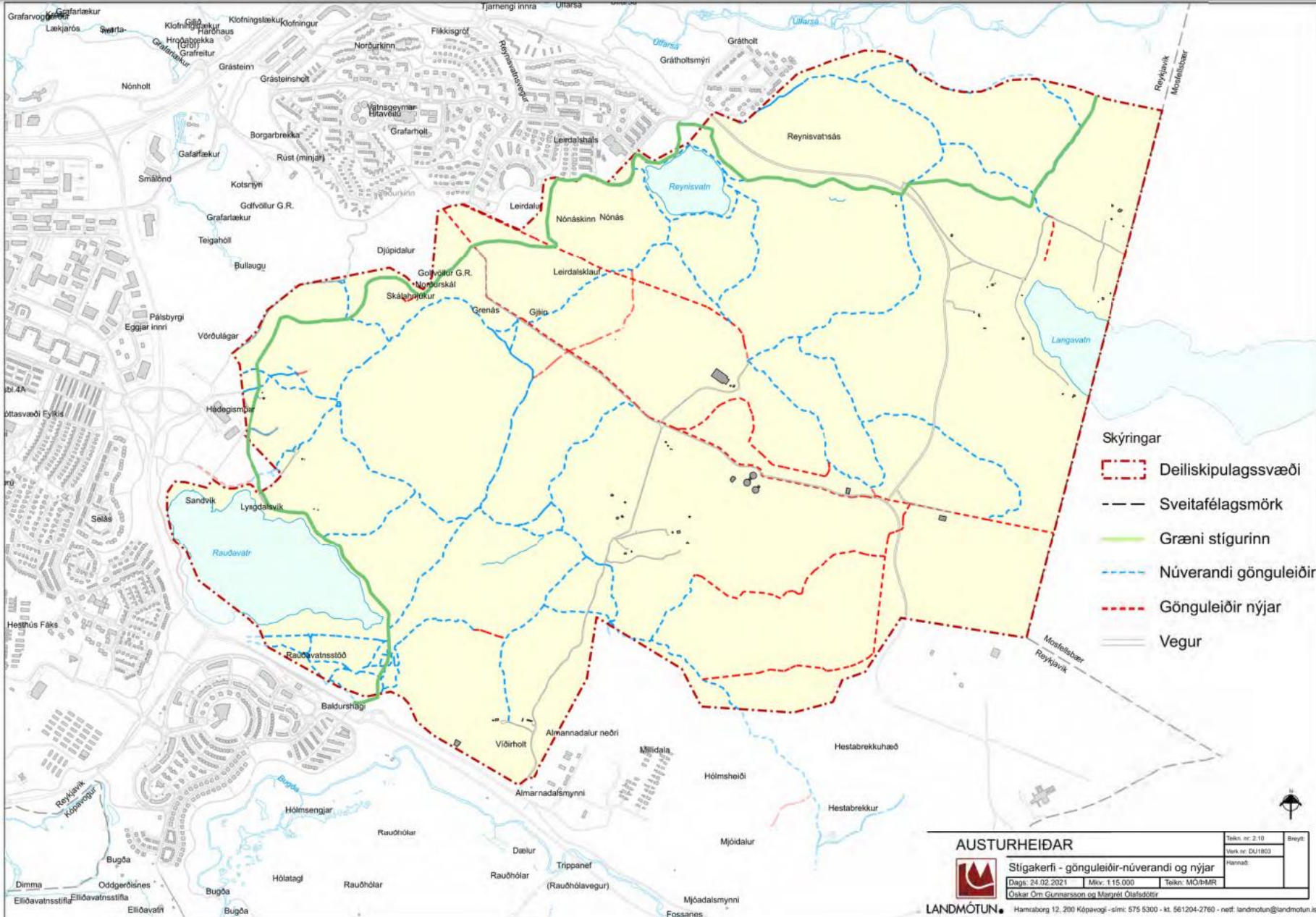
[Signature]

Aðalskipulagið var staðfest af Skipulagsstofnun skv. 3. mgr. 32. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 þann 19. október 2021

[Signature]

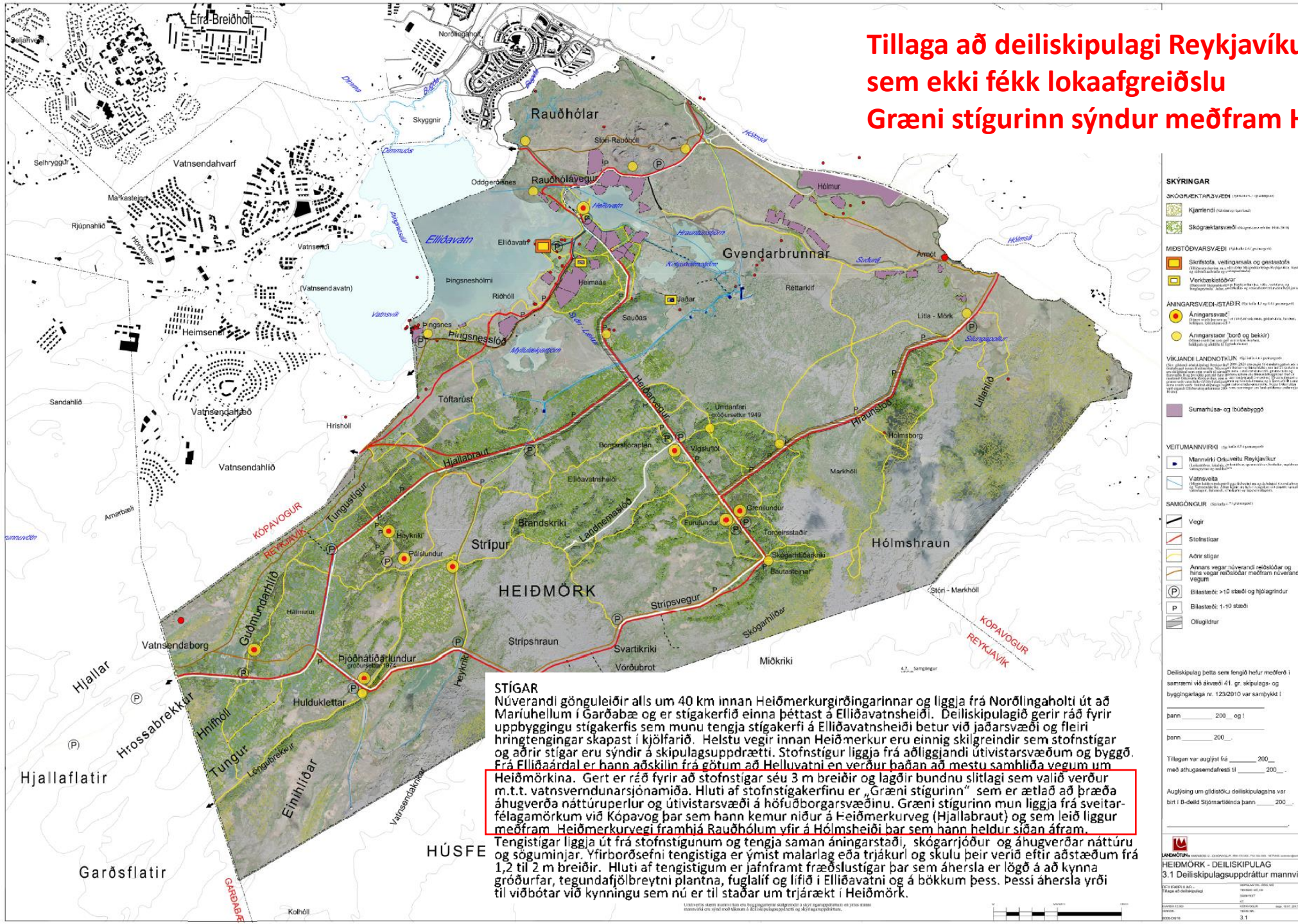
Aðalskipulag þetta er staðfest með fyrirvara um niðurstöður mats á umhverfisskrifum þeirra framkvæmda sem falla undir lög nr. 111/2021.

Fyrir liggur samkomulag borgarstjóra og sveitarstjórnarráðgjafa, dagsett 28. nóvember 2019, um að stefna beri að uppbyggingu nýs innanlands- og borgarinnviðs. Aðalskipulaginn er staðfestur og frumdrög til frávisslutaráðgjafa á næstu árum. Í samkomulaginu seier orðrætt: „Aðilar eru sammála um að stefnt sé til

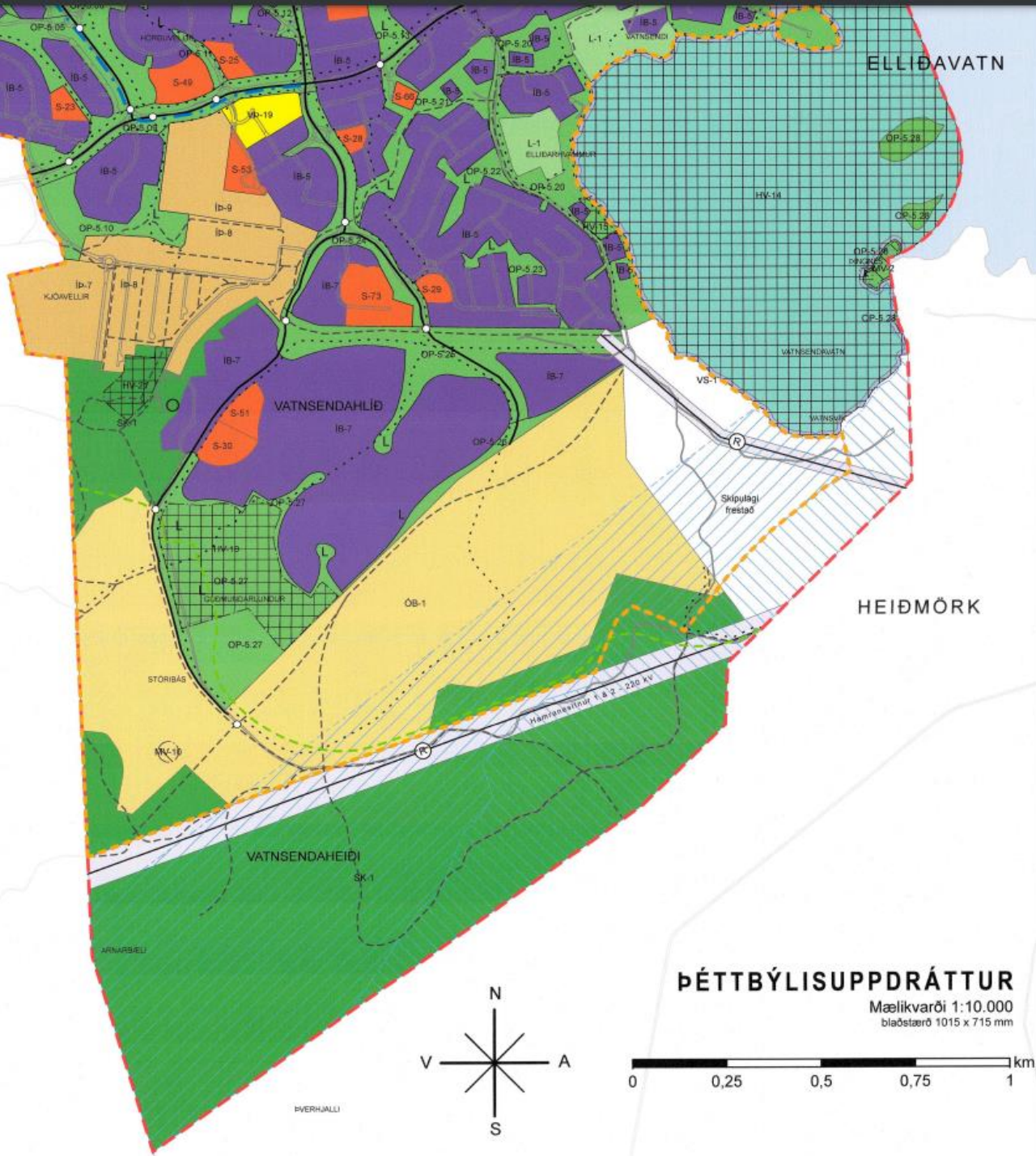
Reykjavík, rammaskipulag Austurheiða:
Græni stígurinn teiknaður með grænni línu austan Rauðavatns, austan golfvallar í Grafarholti

Tillaga að deiliskipulagi Reykjavíkurhluta Heiðmerkur 2012 sem ekki fékk lokaafgreiðslu Græni stígurinn sýndur meðfram Hjallabraut

STÍGAR
Núverandi gönguleiðir alls um 40 km innan Heiðmerkurgirðingarinnar og liggja frá Norðlingaholti út að Mariuhellum í Garðabæ og er stigakerfið einna þéttast á Elliðaavatnsheiði. Deiliskipulagið gerir ráð fyrir uppbyggingu stigakerfis sem munu tengja stigakerfi á Elliðaavatnsheiði betur við jaðarsvæði og fleiri hringtengingar skapast í kjölfarið. Helstu vegir innan Heiðmerkur eru einnig skilgreindir sem stofnstígur og aðrir stígur eru sýndir á skipulagsupplýsingum. Stofnstígur liggja frá aðliggjandi útivistarsvæðum og byggð. Frá Elliðaárdal er hann aðskilin frá götum að Helluvatni en verður þaðan að mestu samhliða vegum um Heiðmörkina. Gert er ráð fyrir að stofnstígur séu 3 m breiðir og lagðir bundnu slitlagi sem valið verður m.t.t. vatnsverndunarsjónamiða. Hluti af stofnstígakerfinu er „Græni stígurinn“ sem er ætlað að þræða áhugverða náttúruperlur og útivistarsvæði á höfuðborgarsvæðinu. Græni stígurinn mun liggja frá sveitarfélagamörkum við Kópavog þar sem hann kemur niður á Heiðmerkurveg (Hjallabraut) og sem leið liggur meðfram Heiðmerkurvegi framhjá Rauðhólum yfir á Hólmsheiði þar sem hann heldur síðan áfram. Tengistígur liggja út frá stofnstígum og tengja saman áningarstaði, skógarjórður og áhugverðar náttúru og sögumínjar. Yfirborðsefni tengistiga er ýmist malarlag eða trjákerfi og skulu þeir verið eftir aðstæðum frá 1,2 til 2 m breiðir. Hluti af tengistígum er jafnframt fræðslustigar þar sem áhersla er lögð á að kynna gróðurfar, tegundafjölbreytni plantna, fuglalíf og lífið í Elliðaavatni og á bökkum þess. Þessi áhersla yrofi til viðbótar við kynningu sem nú er til staðar um trjáækt í Heiðmörk.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 20.08.2026

LANDNOTKUN

IB	IBÚÐARBYGGÐ Residential area
M	MÍÐSVÆÐI Town center and main shopping centers
VP	VERSLUN OG ÞJÓNUSTA Retail and service area
S	SAMFÉLAGSÞJÓNUSTA Public institutions
AT	ATHAFNASVÆÐI Light industrial area
I	IÐNÁÐARSVÆÐI Industrial area
E	EFNISLOSUNARSVÆÐI Material deposit site
AF	AFÞREYINGAR- OG FERÐAMANNASVÆÐI Recreation and tourism area
Íþ	ÍÞRÓTTASVÆÐI Sports area
K	KIRKJUGARÐAR OG GRAFREITIR Cemetery
OP	OPIN SVÆÐI Urban open space
H	HAFNIR Harbour area
FV	FLUGVÖLLUR, ÁN ELDSNEYTISAFGREIÐSLU Airport
	HELGUNARSVÆÐI VEGA OG VEITNA Right of way
L	LANDBÚNAÐARSVÆÐI Agricultural area
SK	SKÓGRÆKTAR- OG LANDGRÆÐSLUSVÆÐI Forestry
ÓB	ÓBYGGÐ SVÆÐI Open space
	VÖTN, ÁR OG SJÓR Lakes, rivers and sea
	VATNSBÖL Water protection area
VS	STRANDSVÆÐI Coastal area
	SKIPULAGI FRESTAD Planning postponed
DR	DRÖUNARSVÆÐI Redevelopment area

ÖNNUR TÁKN¹

○	AKSTURBRÚ / AKSTURSGÖNG Bridge / underpass
●	BRÚ, ALMENNINGSAMGÖNGUR Bridge, public transport
○	GÖNGUBRÚ / UNDIRGÖNG ² Pedestrian bridge / underpass
⊙	MISLÆG GATNAMÓT Misaligned intersection
---	VAXTARMÖRK Greenbelt boundary
---	SKIPULAGSMÖRK Planning boundaries
---	SVEITARFÉLAGSMÖRK KÓPAVOGS Municipal boundaries
---	STOFNBRAUT Primary road
---	STOFNBRAUT UNDIR BRÚ Primary road underpass
---	TENGIBRAUT Secondary road
---	TENGIBRAUT UNDIR BRÚ / GÖNG Secondary road under bridge / tunnel
---	VEGIR Á SVEITARFÉLAGSUPPDRAÐI Other roads
---	SKIPULAGÐIR VEGIR Á SVEITARFÉLAGSUPPDRAÐI Planned roads
---	LOKAÐUR VEGUR Á SVEITARFÉLAGSUPPDRAÐI ³ Closed road because of water protection
---	GÖNGU- OG/EÐA HJÓLALEIÐ ³ Main pathway
---	REIÐLEIÐ Bridle path
Ⓡ	RAFMAGN Electrical area - High voltage
---	BORGARLÍNAN Cityline
---	SVEITARFÉLAGSMÖRK UTAN KÓPAVOGS Municipal boundaries outside of Kópavogur
---	GRÆNI STIGURINN - TIL SKÝRINGA Nature pathway
---	LÆKUR - TIL SKÝRINGA River
L	LEIKSVÆÐI - TIL SKÝRINGA Playarea
---	HULIÐSVÆTTIR - TIL SKÝRINGA Habitats of nature spirits
---	ÁÐRAR GÖTUR - TIL SKÝRINGA ⁴ Other roads
---	HÆÐALÍNUR (20m) - TIL SKÝRINGA Elevation lines (20m)

VERNDARSVÆÐI

FS	FRÍÐLÝST SVÆÐI Natur reserve
R	FRÍÐLÝSTAR FORMINJAR Protected antiquities
MV	MINJAVERND Conservation area
---	VATNSVERNDARSVÆÐI, GRANNISVÆÐI Water protection area II
---	VATNSVERNDARSVÆÐI, FJARSVÆÐI Water protection area III
---	ÖRYGGISSVÆÐI VEGNA GRUNNVATNS Groundwater source protection zone
HV	HVERFISVERND Conservation area designated by the Town council

¹ Staðsetningar á táknum eru til hliðsjónar.

² Heimilt er að gera ráð fyrir undirgöngum á fleiri stöðum en sýnd eru á uppdrætti, enda sé tilgangur að auka umferðaröryggi.

³ Staðsetning tákns fyrir stig á uppdrætti (punktalína), meðfram stofn- og tengibrautum og öðrum götum er ekki ráðandi um hvoru megin götu stigur liggur.

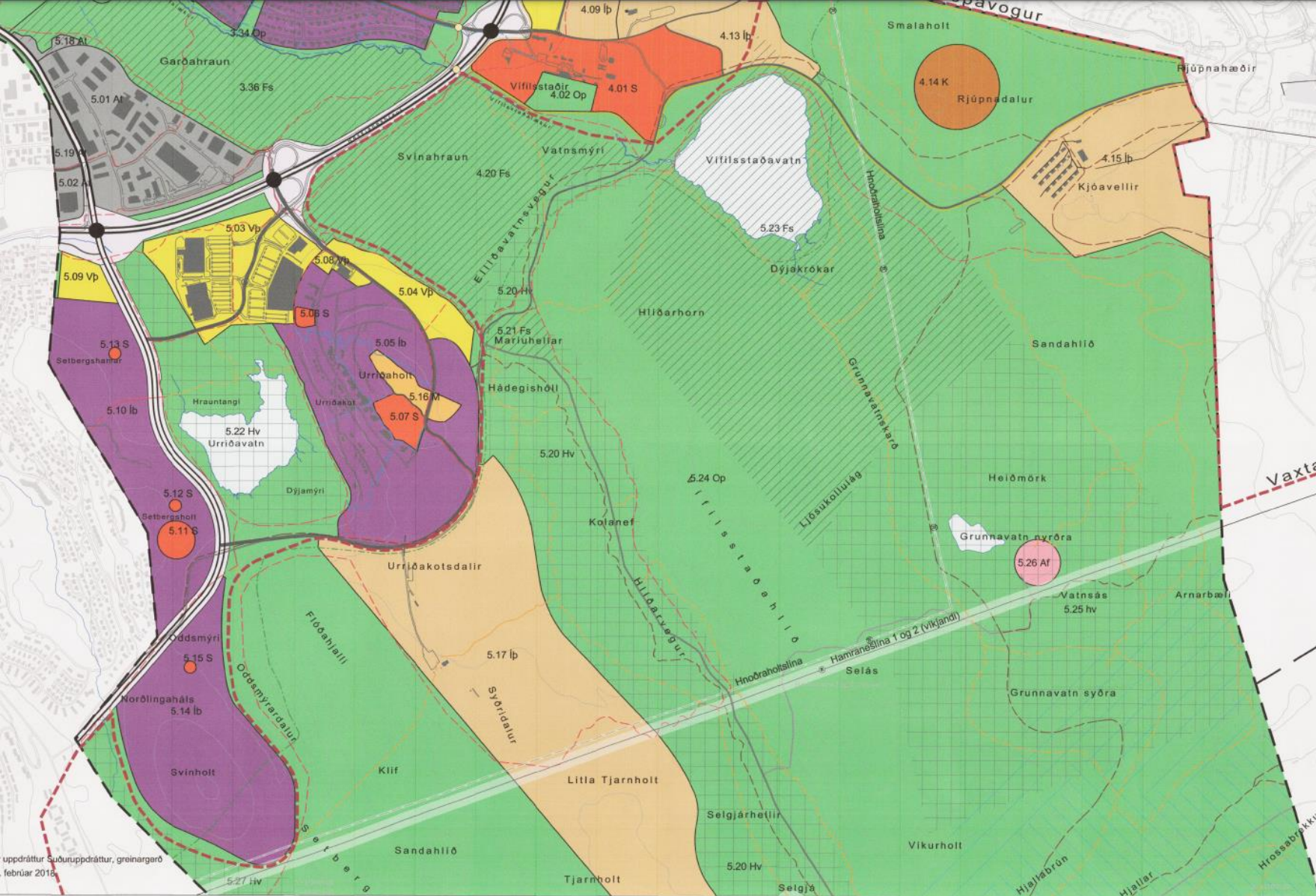
⁴ Áðrar götur en stofn- og tengibrautir. Hér undir eru safngötur, húsagötur og bæjargötur.

⁵ Lokaður vegur vegna vatnsverndar skv. samþykkt í bæjarstjórn Kópavogs 10. september 2019.

Skipulagsgögn:
Greinagerð
Umhverfisskýrsla
Vegaskrá um vegi í náttúru Íslands
Þéttbýlisuppdráttur
Sveitarfélagsuppdráttur

Kortaupplýsingar:
Umhverfissvið Kópavogsbæjar, skipulagsdeild
Landupplýsingagrunnur: LUKK
Myndmældur hæðarlínugrunnur
Hnitakerfi: Lambert
Hnitstaða: ISNET 93

Aðalskipulag Kópavogs:
Græni stígurinn sýndur frá Guðmundarlundi í átt að Heiðmörk og í átt að Sandahlíð í Garðabæ

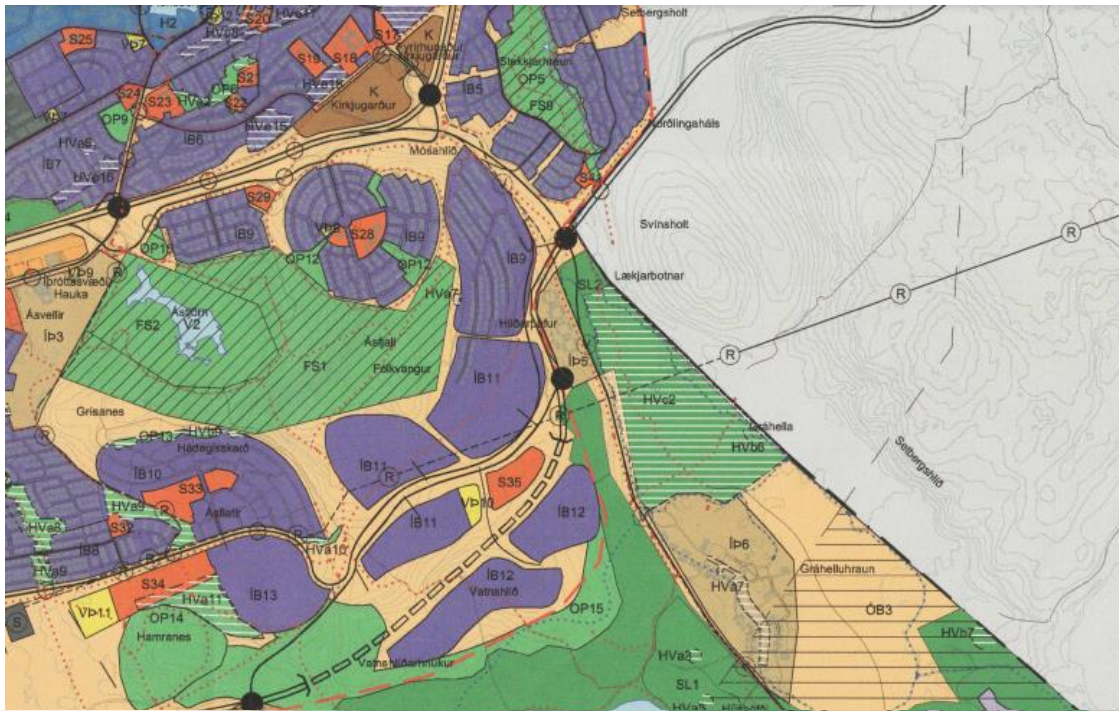

Skjal sótt af '0000000000' dags: 20.08.2026

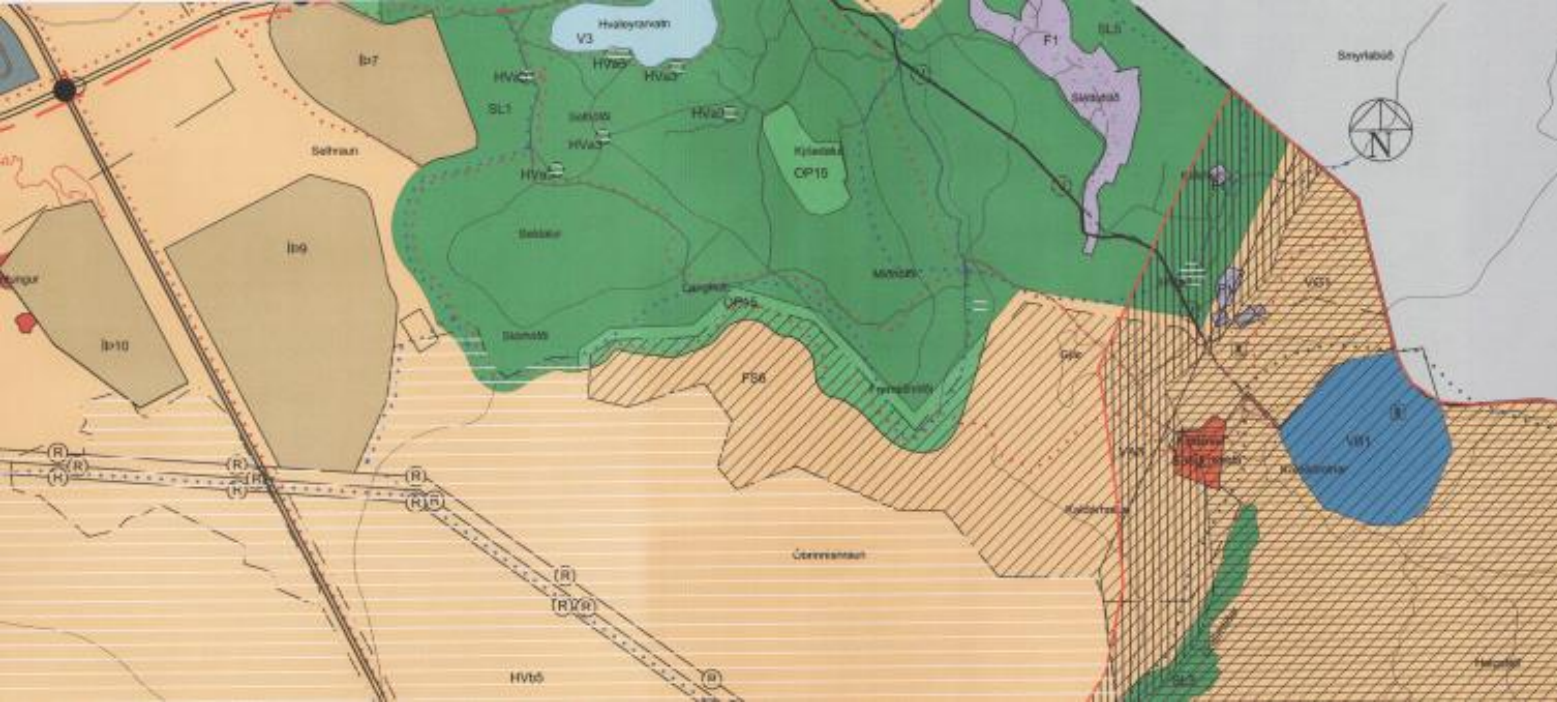
Aðalskipulag Garðabæjar:

Græni stígurinn teiknaður með rauðri brotalínu

um Oddsmýrardal, Urriðakotsdali, Vífilsstaðahlíð, Vífilsstaðavatn, Sandahlíð í átt að Guðmundarlundi

Aðalskipulag Hafnarfjarðar:
Stofnstígur teiknaður frá Gráhelluhrauni, við Hvaleyrarvatn
og inn að Kaldárseli

Viðauki 2:
Umsagnir við kynningu á drögum að frumgreiningu:

Garðabær, Kópavogur, Landsnet, Mosfellsbær, Reykjavík, Skógræktarfélag Íslands, Hafnarfjörður

9. október 2023
Græni stígurinn - fýsileikaskýrsla
Samantekt umsagna/JKÁ

Umsagnaraðili	Athugasemd	Viðbrögð við athugasemdum Ath. allar umsagnir verða fylgigagn með frumgreiningu og eftir atvikum verður greinargerð uppfærð
Garðabær	Bókun umhverfisnefndar Garðabæjar dags. 20. september 2023 1. 2306192 - Græni stígurinn - frumgreining til umsagnar Þráinn Hauksson, landslagsarkitekt frá Landslagi kynnti niðurstöður frumgreiningar á mögulegri legu græna stígsins í græna trefli höfuðborgarsvæðisins. Umhverfisnefnd líst vel á tillögu ráðgjafa að leið B, Græni stígurinn strax, verði tekinn til frekari skoðunar. Langtímamarkmið verði áfram að stefna að leið um samfelld útivistarsvæði ofan byggðar. Umhverfisnefnd þakkar greinargóða kynningu.	Kallar ekki á viðbrögð
Kópavogur	Ýmsar ábendingar m.a. varðandi tengingar milli sveitarfélaga á aðalskipulagsuppráttum. Lagt til frekarar samráð skipulagsfulltrúa og annarra starfsmanna sveitarfélaganna um útfærslur og tengingar milli sveitarfélagamarka.	Heiðmörk - Sandahlíð Rýna þarf sérstaklega nálægð við reiðstíga og tengingu yfir í Sandahlíð Garðabæ m.t.t landhalla. Sveitarfélögin þurfa mögulega að finna nýja sameiginlega teningu, án þess að trufla hestamennsku . Tenging milli Kóp og Rvk. Rýna þarf sérstaklega tengingar eftir að komið er yfir brú yfir Helluvað, en margir stígar liggja gegnum svæði skógræktarfélags Reykjavíkur. Huga þarf að vatnsvernd. Skoða má tengingu við skíðagönguhring í Heiðmörk. Frekara samstarf sveitarfélaga Lagt er til samráð skipulagsfulltrúa að samræma aðalskipulagsupprætti og vinna sameiginlega að undirbúning að deiliskipulagstillögum. Huga þarf að mismunandi notendum og öryggi þeirra. Umfjöllun þess efnis verður færð í frumgreiningu.
Landsnet	Umsögn tekur einungis afstöðu til mála sem varða flutning raforku og kerfisstjórnun. Bent á atriði sem þurfi að hafa í huga varðandi uppbyggingu útivistarsvæða og samleiðar með flutningskerfum. Bent á að samráð þurfi að hafa við Landsnet um framkvæmdir í nágrenni háspennulína. Óskað eftir að skipulagstillögur vegna græna stígsins berist til umsagnar þegar þær liggja fyrir.	Kallar ekki á viðbrögð. Skoðað verður að bæta við umfjöllun um háspennustrengi í greinargerð.
Mosfellsbær	Jákvæð fyrir útfærslu B (Græni stígurinn strax). Leggja til að áfram verði hugað að leið A, sem fer í útmörk svæðisins, mögulega aðgreina stígana m.t.t. aðkomu og aðgengis. Bent á að leið B liggur eftir svipaðri leið og tillögur að stofnstíganeti hjólreiða til 2033, sem megí samnýta. Tillögur að útfærslum næst Esjumelum.	Tillaga verður uppfærð og lagt til að farin verði leið B til að verkefnið getið hafist, en að leið A verði áfram til skoðunar á vettvangi Mosfellsbæjar. Lagt er til að leið A verði aðgreind að því leiti að aðbúnaður og frágangur verði einfaldari en leið B. Bætt verður við umfjöllun þess efnis að leið B fylgi að hluta "lykilleið hjólreiða á höfuðborgarsvæðinu". Bætt verður við umfjöllun þess efnis að skoða þurfi sérstaklega tengingar við Tunguveg og brú yfir Leirvogsá m.t.t. fyriráætlaða sveitarfélaganna og ríkisins um uppbyggingu stofnstíga hjólreiða.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 20.08.2026

Reykjavík	Bókun 282. fundar umhverfis- og skipulagsráðs dags. 20. september 2023: Þakkað er fyrir kynningu á frumgreiningu Græna stígsins, samfelldum göngu- og hjólastíg sem fylgir samfelldu útivistarsvæði Græna trefilsins þvert á sveitarfélögin á höfuðborgarsvæðinu. Reykjavíkurborg mun í skipulagsvinnu í útjaðri borgarinnar taka mið af þeim tillögum sem hafa verið lagðar fram í samræmi við útfærslu svæðisskipulagsnefndar. Mælst er til þess að tekið verði mið af hjólréiðaaáætlun Reykjavíkur við frekari hönnun hvað varðar tækifæri til frekari tenginga við hjólastígakerfi Reykjavíkur sem og aðra hjólréiðainnviði sem geta bætt upplifun notenda. Mælst er til þess að hafa stíginn af hæstu mögulegu gæðum með malbikuðum stíg alls staðar þar sem það er mögulegt. Umsögn Umhverfis og skipulagssviðs Reykjavíkur dags. 5. október 2023 -Tekið undir að hefja vinnu við leið B. -Bent á að áhersla eigi að vera á upplifun en ekki hraða, og tengingar við góð útivistarsvæði. -Lagt til að stígurinn geti verið í mismunandi formi eftir aðstæðum, m.t.t undirlags. -Huga má að ýmsum mótvægisáðgerðum til að bæta umhverfis stígsins þar sem hlutar hans liggja um óvistleg svæði. -Skoða þarf nánar stíg við Mogilsá og Mosfellsbæ, t.d. undirgögn við Esjumela og stíg vestan - Vesturlandvegjar, jafnvel brú á Leirvogsa við Fitjar. -Bent á að við Bauhaus eru fleiri stígar í boði. -Bent á að í rammaskipulagi Austurheiða er græni stígurinn sýndur ofan við golfvöll í Grafarholti. -Í vinnslu er lagfæring á kafla frá Rauðavatni að undirgöngum við Suðurlandsveg. -Bent á að deiliskipulag f. Heiðmörk sé í vinnslu en ósamþykkt.	Ábending um eðli græna stígsins og upplifun verður færð til umfjöllungar í greinargerð. Athugasemdir varðandi einstaka leiðarhluta verða rýndir nánar í greinargerð.
Skógræktarfélag Íslands	Telur að vel hafi tekist til með að greina leðir sem mögulegar eru. Tíunduð tækifæri sem skapast sem geta stuðlað að aukinni útivist og bættrar lýðheilsu.	Kallar ekki á viðbrögð.
Hafnarfjörður	Umsögn dags. 11. október 2023 -Rýna þarf tengingar við Garðabæ, tengingar við Setbergshverfi þykja ekki góðar. Bent á að í vinnslu sé deiliskipulag í Garðabæ sem geri ráð fyrir niðurfelli reiðstígs sem muni breytast í útivistarstíg, sem þykir jákvætt. -Taka þarf ákvörðun um tengingar yfir Gráhelluhraun og inn í Oddsmýrardal. -Bent á að útfærsla stígs gæti þurf að taka mið af aðstæðum hverju sinni, t.d. hrauni og að markmið um "hæsta gæðaflokk" sé metnaðarfullt en gæti kallað á enn skýrari kröfur um frágang, t.d. breidd, yfirborðsmerkingar, frágangur kanta, setja mögulega miðeyjar þar sem er viðeigandi, stýra umferð o.s.frv. -Huga þarf að hvar lýsing, vatnspóstar og bekkir þykja viðeigandi. -Mætti vera fordæmisgefandi fyrir aðra stígagerð.	Ábending um teningar við Garðabæ verða rýndar nánar. Bætt verður við umfjöllun um útlit, hönnun og frágang stígsins sbr. athugasemdir.

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu
bt. Jón Kjartan Ágústsson

Reykjavík 05 október 2023
USK23090070

Visað er í bréf Samtaka sveitarfélaga á Höfuðborgarsvæðinu (SSH), dags. 10. júní 2023 þar sem óskað er eftir umsögn um frumgreiningu á mögulegri legu græna stígsins í græna trefli höfuðborgarsvæðisins en erindið var sent umhverfis- og skipulagssviði til meðferðar frá skrifstofu borgarstjórnar.

Í greiningunni er fjallað um forsendur stígsins eins og þær voru sýndar í svæðisskipulagi en síðan bornar saman tvær leiðir. Annars vegar leið A sem er fylgir hugmyndum svæðisskipulagsins og hins vegar leið B sem nefnd er Græni stígurinn strax. Mælt er með í greiningunni að fylgja leið B þó langtíamarkmið geti áfram verið leið A. Í fyrsta áfanga verði einblínt á að merkja leiðina og laga verstu kaflana sem eru reyndar ekki mjög langir.

Umsögn:

Tekið er undir megin niðurstöðu í frumgreiningu um að velja leið B, Græni stígurinn strax. Leiðin þræðir að mestu leyti stiga sem eru nú þegar til. Leiðin liggur milli Mógilsár og Kaldárssels. Þó markmið með stígnum sé að tengja saman græna trefilinn ætti forsendan ekki að vera að komast sem skjóttast á milli heldur miklu frekar að leiðin sé upplifunarstígur sem þræðir saman fjölbreytt og áhugaverð útivistarsvæði í Græna treflinum. Þessi leið er mikilvægur þáttur í því að efla lýðheilsu íbúa, auka útivist og bæta aðgengi að útivistarsvæðum höfuðborgarsvæðisins.

Stígurinn ætti að vera hugsaður sem hágæða stígur til að auka aðgengi að útivistarsvæðum í græna treflinum. Skoða þarf vel hvers konar undirlag hentar á hverju svæði fyrir sig og þegar farið er í uppfærslu á núverandi stígum þarf að huga vel að því að útiloka ekki ákveðna notendahópa sem sækjast í mjúkt undirlag núverandi stiga. Stígurinn má gjarnan endurspegla umhverfið sem hann liggur um og því þarf ekki að vera eitt staðlað form fyrir stíginn í heild sinni.

Í kynningunni kom fram að margir núverandi stígar á leiðinni eru góðir stígar sem hægt er að nýta nú þegar. Fjallað var um „slæmu kaflana“ þar sem stígar eru erfiðir eða þurfa uppfærslu eða þá að umhverfi stíganna er ekki vistlegt.

Þar sem stígurinn liggur í gegnum svæði sem eru ekki mjög vistleg í dag má huga að mótvægisáðgerðum eins og skógrækt eða aðra landgræðslu til þess að tryggja skjól, betri loftgæði og græna ásýnd leiðarinnar.

Hluti þessara svo kallaðra slæmu kafla eru innan Reykjavíkur.

- Skoða þarf betur valkosti frá Mógilsá og inn að Mosfellsbæ. Hugsanlega væri heppilegra að fara um undirgöng við Esjumela og leggja stíg vestan Vesturlandsvegar, jafnvel fara um brú á Leirvogsa á mótis við Fitjar.
- Á leiðinni í grennd við Bauhaus eru fleiri valkostir í boði.
- Leiðin um golfvöll og við Grafarholt er vel fær en minna má á að í rammaskipulagi Austurheiða er græni stígurinn sýndur ofan við golfvöllinn.

- Í vinnslu er að skoða lagfæringar á kaflanum frá Rauðavatni að undirgöngum á Suðurlandsvegi.
- Þegar velja á leið græna stígsins í gegnum Heiðmörk þá má minna á það að deiliskipulag fyrir Heiðmörk sem sýnir legu græna stígsins er langt kominn en vantar lokaafgreiðslu. Mikilvægt er að hefja aftur vinnu að deiliskipulagi því það er nauðsynlegt verkfæri til að velja leið fyrir stíginn um Heiðmörk þar eru m.a. sterk vatnsverndarsjónarmið.

Græni stígurinn strax er góð leið til þess að kynna fyrir íbúum þá stiga sem eru nú þegar til staðar. Þegar velja á stiga sem falla inn í grænu leiðina þarf að hafa í huga hugmyndafræði græna stígsins sem útivistar- og upplifunarleið í stað þess að vera aðallega samgönguleið. Til dæmis getur samnýting á stígum sem ætlaðir eru til samgönguhjólreiða eða stígur sem er útfærður þannig að bifhjól og önnur létt ökutæki sækir í að nota, skapað neikvæða upplifun fyrir þá sem nota stíginn til útivistar og náttúruupplifunar. Mikilvægt er að merkja leiðina ekki síst við tengipunkta á göngu- og hjólastígakerfinu.

Hafnarfirði, 11. október 2023

málsnr. 2306362

Umsögn um Græna stíginn í landi Hafnarfjarðar

Skógræktarfélag Íslands og Svæðisskipulagsnefnd höfuðborgarsvæðisins boðuðu til fræðslu- og kynningarfundar um Græna stíginn föstudaginn 3. mars 2023.

Á fundinum var yfir sögu og stöðu mála varðandi Græna stíginn og fjallað um hann frá hinum ýmsu hliðum, m.a. út frá uppbyggingu stígakerfis á höfuðborgarsvæðinu, lýðheilsu, samgöngumálum og útivist.

Hvatin að því að fundurinn var haldinn var ályktun sem samþykkt var á aðalfundi Skógræktarfélags Íslands árið 2022, þar sem hvatt var til þess að hrinda í framkvæmd gerð Græna stígsins með aðstoð skógræktarfélaga á svæðinu og að hafa stíginn inni í viðræðum um framtíðar uppbyggingu samgangna á höfuðborgarsvæðinu.

Leitaði Skógræktarfélag Íslands til svæðisskipulagsnefndar höfuðborgarsvæðisins til samvinnu um fræðslufundinn enda er í Sóknaráætlun höfuðborgarsvæðisins lögð sérstök áhersla á m.a. að auka vægi græns skipulags höfuðborgarsvæðisins, að minnka kolefnisspor svæðisins og auka heilsuefingu og forvarnir, sem allt tengist Græna stígnum.

Kynning á frumgreiningu stígsins var á fundi skipulags- og byggingarráðs Hafnarfjarðar 5. október sl.

Legan er nokkuð ljós en hefur þó breyst aðeins frá fyrri tillögum og hefur þurft að slípa til eldri hugmyndir vegna breyttra forsendna í skipulagi, skorti á ákveðnum innviðum og eignarhaldi á landi.

Það þarf að rýna vel í tengingar við Garðabæ, en við Setberghverfið er nokkuð slæmur kaflí fyrir þennan stíg. Í Garðabæ eru áform um að leggja af reiðleiðir við Flóttamannaveg, ef þeir reiðstígar geta verið grunnur að nýjum tengingum væri það til mikilla bóta.

Í suðurenda stígsins eru bæði vatnsverndarsvæði og friðlýsing Kaldárhrauns og Gjánna. Gamli Kaldárselsvegurinn tekur því við með blandaðri umferð, gangandi, hjólandi og ríðandi.

Stígurinn er skilgreindur sem stofnstígur í núgildandi aðalskipulagi. Hann er sýndur á deiliskipulagi fyrir Kaldársel og Gjámar, Hvaleyrarvatn og Höfðaskóg.

Í endurskoðun aðalskipulagsins, sem nú stendur yfir, þarf að skilgreina hann nánar og eins að taka ákvörðun hvort að tenging yfir Gráhelluhraun og inn í Oddsmyrdal sé heppileg leið en þar mun hún þvera reiðleiðir.

Það eru ýmsar áskoranir sem svona stígur kallar á og með aukinni ásókn í útivistarsvæði getur fjölbreytt útivistarþörf kallað á allavegana núning og árekstra.

Það kom fram í frumgreiningunni að stígurinn skuli vera af hæstu mögulegum gæðum og þjóna sem flestum og verið leið viðbragðsaðila vegna náttúruvár, gróðurelda og björgunarstarfa.

Landslagið á þessari leið er fjölbreytt og geta þættir eins og vatnsvernd, úfið hraun og friðuð svæði kallað á úrlausnir hvers svæðis fyrir sig.

Stígurinn var fyrst nefndur í svæðisskipulaginu 2001 - 2024 með það meginmarkmið að tengja saman náttúru- og útivistarsvæði höfuðborgarsvæðisins. Í dag er markmiðið að gera stíg í hæsta gæðaflokki.

Það er mjög metnaðarfullt markmið að gera þennan stíg í hæsta gæðaflokki, enda er hefur það sýnt sig að aðgengi að útivistarsvæðum hefur aukist mjög á síðustu árum.

Þess vegna má velta því fyrir sér hvort að við þurfum ekki að setja markmiðin enn hærra, gera hann breiðari, gera ráð fyrir yfirborðsmerkingum, gera kröfur um að gengið sé vel frá köntum og hann aðlagður vel að landi. Jafnvel setja inn miðeyjar, til að stýra umferð enn frekar, þannig að það lofti vel um stíginn, hann taki pláss og hann láti finna fyrir sér.

Huga að frekari innviðum eins og lágstemmdri lýsingu, vatnsbrunnum og áningarstöðum í skógarrijóðrum með bekkjum og fræðsluskiltum.

Samræma útlit allra götugagna, fræðslu- og leiðbeiningarskilta.

Stígur af þessum gæðaflokki þarf að vera í stöðugri þróun og hann þarf að uppfylla ítrustu kröfur nútíma samfélags, hann þarf að vekja athygli og vera þannig úr garði gerður, að hann dragi til sín enn fleiri notendur.

Þessi stígur á að vera fordæmisgefandi fyrir aðra stígagerð.

Að öllu öðru leiti tekur Hafnarfjarðarbær undir allt það sem fram kom á kynningunni frá 5. október sl.

Fh. Umhverfis- og skipulagssviðs

Berglind Guðmundsdóttir

Landslagsarkitekt FÍLA

Mál: Græni stígurinn, frumgreining - til umsagnar.

Dags. 12. september 2023

málsnúmer ONE: 23061017

Minnisblað - Umsögn

Efnisyfirlit

- A. Erindi SSH dags. 10. júní 2023 - Græni stígurinn, frumgreining, drög til kynningar og samráðs, dags. 01.06.2023. Óskað er eftir umsögn.
- a1. Inngangur, erindi SSH lagt fram í bæjarráði
- a2. Erindi SSH, dags. 10.06.2023 (fylgiskjal 1a og 1b)

bls 1

B. Rýni, samantekt - Umsögn

Myndir B1, B2 - úr frumgreiningu

Myndir B3a, B3b – aðalskipulagsáætlanir og græni stígurinn Umsögn

bls 4

Fylgiskjal. - Erindi SSH/svæðisskipulagsstjóra dags. 10.06.2023 og - Græni stígurinn, Frumgreining, Drög til kynningar og samráðs, 01.06.2023

- A. Erindi SSH dags. 10. júní 2023. Græni stígurinn, frumgreining, drög til kynningar og samráðs, dags. 01.06.2023. Óskað er eftir umsögn.

a1. Inngangur, erindi SSH lagt fram í bæjarráði 15.06.2023

Eftirfarandi var bókað á 3133. fundi bæjarráðs 15. júní 2023.

„23061017 - Græni stígurinn - frumgreining til umsagnar

Frá SSH, dags. 10.06.2023, lögð fram frumgreining til rýni og umsagnar sveitarfélagsins.

Bæjarráð samþykkir að visa erindinu til sviðsstjóra umhverfissviðs.“

a2. Erindi SSH, dags. 10.06.2023 (fylgiskjal 1a og 1b)

Bréf frá Jóni Kjartani Ágústssyni svæðisskipulagsstjóra höfuðborgarsvæðisins, dags. 10. júní 2023. Með bréfi/erindi fylgja drög að frumgreiningu (ásamt viðauka) þ.e. drög til kynningar og samráðs, dags. 01.06.2023 (fylgiskjal 1b) - um mögulega legu græna stígsins til kynningar og samráðs, dags. 01.06.2023. Í erindinu er beiðni um meðferð á vettvangi sveitarfélaga/hagaðila.

- Óskað er eftir að meðfylgjandi frumgreining verði lögð fyrir á tilheyrandi vettvangi til rýni og umsagnar.
- Óskað er eftir að umsagnir berist til SSH í netfangið ssh@ssh.is elgi síðar en 15. sept. 2023.

B. Rýni, samantekt - Umsögn

Rýni, samantekt

Mynd B1. Kópavogur, Heiðmörk – Sandahlíð samanber eftirfarandi úr frumgreiningu:

Kópavogur, Heiðmörk – Sandahlíð:

- Svæðið í gegnum Kópavog frá Heiðmörk í Reykjavík að Sandahlíð í Garðabæ er í nálægð við athafnasvæði hestamanna á Kjóavöllum og um það liggja margir reidstígar.
- Begar komið er upp Hjallamissengilið liggur leiðin um malarvegi sem bera blandaða útivistarumferð hestamanna, gangandi, hjólandi og akandi. Á þessum kafla er í aðalskipulagi Kópavogs gert ráð fyrir græna stígnum
- Lengd stígsins í gegnum Kópavog er einungis 2,4 km og þar eru til staða 0,3 km malbaður stígur í gegnum Guðmundarlundi.
- Guðmundarlundur er vel útbúð og vinsælt útivistarsvæði í skjóli skógar.
- Mikilvægt er að skilgreina nánar hvar græna stígnum er ætlað að liggja í gegnum Kópavog og gera viðeigandi ráðstafanir þar sem hann mun mögulega þvera reidleiðir.
- Leiðin yfir í Sandahlíð í Garðabæ fer óþarfliga mikið upp í hæðirnar sem gerir þá útivistarstíga sem þar eru bratta og torfæra hjóluð, nema fjalla- og rafmagnshjóluð.
- Kópavogur og Garðabæ þurfi að finna saman heppilega leið neðar í landi og þá nær Kjóavöllum án þess að trufla hestamennska á nærliggjandi reidstígum.

Mynd B2. Tenging milli Kópavogs og Reykjavíkur (sunnan Suðurlandsvegur) samanber eftirfarandi

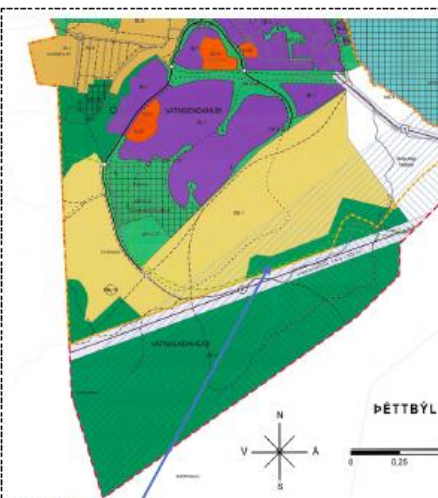
Reykjavík, sunnan Suðurlandsvegur:

- Frá undirgöngum undir Suðurlandsveg er göður malbaður hjóla- og göngustígur á jafri byggðar í Norðlingaholti í nágunda við Hólmá. Þverun reidstígs er velmerkt. Sunnan Rauðhóla er stígurinn vel aðgreindur frá samsíða reidstíg að Heiðmerkuvogi.
- Frá Heiðmerkuvogi tekur við frekar mjór útivistarstígur að brúnni yfir Helluváð.
- Eftir brúna yfir Helluváð er komið inn í Reykjavíkurhluta Heiðmerkur austan Ellidavátns. Þarna kemur til greina að velja úr mismunandi leiðum. Það þarf að skoða betur í samvinnu við Skidagönguúthring Reykjavíkur.
- Í Heiðmörk fer stígurinn um vatnsveindarsvæði þar sem ekki er heimilt að malbika. Horfa þarf til þess að gera vandaða malarstíga sem gera sem flestum gerðum hjóla og óvelkinnum farartækjum á hjóluð fært að þræða stígin.
- Edllegt er að horfa til þess að velja stig sem er hluti af skidagönguúthring í Heiðmörk. Í tengslum við vaxandi skidagönguúthring er líklegt að unnið verði að því að breikka og jafna stigstæðið til að skapa betri aðstæður til að troða örugga skidagöngubraut.
- Útivistarstígarinn í Heiðmörk eru misgreiðfærir, allt frá því að vera troðnir, grýttir og á köflum brattir síðar yfir í breiða og góða malarstíga.
- Begar endanleg leið hefur verið valin þarf að gera hana eins greiðfæra og kostur er.

Rýni, samantekt

Mynd B3a. Stofnstigur (Garðabær), græni stigurinn (til skýringa). *Skoðað þarf legu stiganna nánar.*
Heimild. Vefsíða/kortasíða SSH. Útdráttur úr aðalskipulagsáætlunum Garðabæjar, Kópavogs og Reykjavíkur.
<https://geo.atla.is/voh/79+15.000&w=64.07411473&legu=-21.82007568>

Mynd B3b.

Til vinstri. *Græni stígurinn*. Úr Aðalskipulagi Kópavogs 2019-2040.

Til hægri. Um *Græna stíginn* í greinargerð aðalskipulags Kópavogs.

Græni stigurinn

Hugmyndir eru uppi um að hálfbærðargæðinu verði lagður um 50 km langur málbláður göngu- og hjólaþéttgjafi á greifna trefnum. Um tveir km hans eru fyrirhugaðir innan lögsögu Kópavogs. Með slánum er leiðst við að euka einn frekar aðgengi fólks að upplandi- og bæta útivistarmöguleika íbúa á hálfbærðargæðinu. Á græna slánum verða svokölluð græn áhöndluð með tengja saman sveifin og eru upphafspunktur fólks sem fer inn í græna stílinn. Hlúðin eru yfirleitt kenntil eða áhugverð stöðir sem festir þekja. Nú þegar hefur fyrsta hlúðið verið opnað á hálfbærðargæðinu í Guðmundarlóni í Kópavogi og þar er einnig ein frágengin hlúti græna stílsins enn sem komið er.

Greinargerð aðalskipulags úr kafla 5.1.3
Göngu-, hjóla og reiðsetigar.

Skýringar við uppdrátt.

Skýringar með uppdrætti Aðalskipulags Kópavogs 2019-2040

- Tekið er fram á aðalskipulagsupphætti að „Staðsetningar á táknum eru til hlífðsjónar“ og græni stigurinn er merktur „til skýringa“.
- Í greinargerð aðalskipulags, kafla 5.1.3 Göngu-, hjóla- og reiðastíga stendur „Þéttbýlis- sveitarfélagsupphættur - göng-/brýr/leið - ír(stíga)“. Á þéttbýlis- og sveitarfélagsupphætti má sjá leiðbeinandi legu helstu göngu- og hjólaleiða, reiðleiða og leiðbeinandi legu(r) brúa/undirganga fyrir gangandi, hjólandi og/eda ríðandi fólk eftir því sem við á.“

Umsögn

Kalla þarf eftir samráði við skipulagsfulltrúa Gardabæjar og Reykjavíkur um tillögu að legu græna stigsins á sveitarfélagsmörkum í drögum að frumgreiningu samanber m.a. myndir B1, B2 B3a og B3b hér að framan:

- Í aðalskipulagi Kópavogs er lagt til að græni stígurinn fylgi landinu frá Guðmundarlundi að Garðabæ / Sandahlíð.
 - o Samræma þarf legu græna stígsins í Kópavogi og legu stofnstígs (græna stígsins) í Garðabæ.
 - o Skoða þarf nánar legu stíga sem tengjast græna stígnum frá Kjóavöllum – og frá stígum ofar í Sandahlíð.
 - o Sjá til hliðsjónar myndir B3a og B3b hér að framan.
- Lengd græna stígsins í gegnum Kópavog er um 2,4 km og þar eru til staðar 0,3 km malbikaður stígur í gegnum Guðmundarlund.
 - o Bent er á möguleika að leggja stígin vistar nær vegi og lóðarmörkum Guðmundarlundar fyrir t.d. hjólaumferð. „Grænt hlið“ yrði áfram í Guðmundarlundi.

Hugmyndir/tillögur í frumgreiningu eru í grundvallaratriðum í samræmi við gildandi Aðalskipulag Kópavogs 2019-2040. Fjallað er um „Græna stiginn“ í Aðalskipulagi Kópavogs 2019-2040.

Vinna þarf deiliskipulag (innan Kópavogs) varðandi stíga frá Guðmundarlundi að athafnasvæði hestamanna á Kjóavöllum og Heimsenda og huga að leiðinni (legu græna stígsins) yfir í Sandahlíð - svo og að sveitarfélagsmörkum Reykjavíkur og Garðabæjar (í Heiðmörk) í samráði við Reykjavík og Garðabæ. Hluti af þeirri vinnu er að skilgreina/endurskoða nánar legu græna stígsins í gegnum Kópavog og huga að öryggi allra sem nota stígin m.a. þegar þvera þarf reiðleiðir.

- Lagt er til að haft verði samráð við skipulagsfulltrúa sveitarfélaganna sem fyrst um gerð deiliskipulags.

Lagt er til að svæðisskipulagsstjóri, ásamt ráðgjöfum frumgreiningar um græna stíginn, kynni verkefnið/tillögur fyrir skipulagsráði, umhverfis- og samgöngunefnd og bæjarráði.

Samtök sveitarfélaga á höfuðbsv

Hamraborg 9
200 Kópavogur

Mosfellsbær, 8. september 2023
erindi nr. 202306129/19.1 KP

Græni stígurinn - svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins

Umsögn skipulagsnefndar Mosfellsbæjar

Skipulagsnefnd Mosfellsbæjar barst frá svæðisskipulagsstjóra erindi höfuðborgarsvæðisins, dags. 10.06.2023, þar sem svæðisskipulagsnefnd óskaði eftir umsögn við kynnta frumgreiningu á legu Græna stígsins. Þráinn Hauksson hjá Landslagi kynnti hjálðgð vöru drög og niðurstöður frumgreiningar á mögulegri legu stígsins á 118. fundi svæðisskipulagsnefndar þann 07.06.2023. Erindi og gögn voru tekin fyrir til umræðu og kynningar á fundum skipulagsnefndar Mosfellsbæjar þann 16.06.2023 og 08.09.2023.

Greinargerð:

Landslag fékk það verkefni að rýna og greina verkefnið og hugmyndina um Græna stíginn í svæðisskipulaginu 2040. Greina þurfti hvar hann gæti legið, hvernig stígurinn ætti að vera, helstu áskoranir með landsvæði, fordæmi sambærilegra stiga, tímalínu verkefnis, stjórnsýslu og skipulag auk mögulegs kostnaðar.

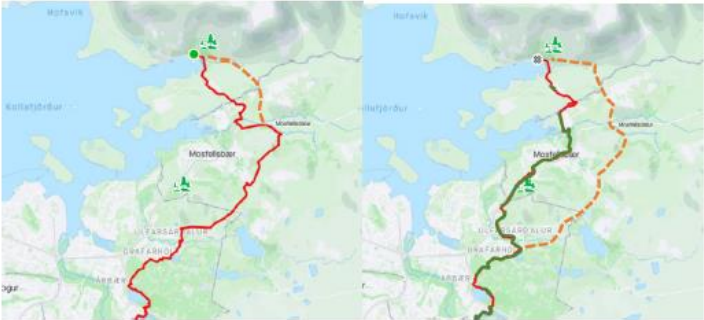
Í svæðisskipulaginu stendur: „Græni trefillinn er sameiginlegt og samfellt útivistarsvæði við efri jaðar borgarbyggðarinnar. Trefillinn teygir sig frá Esjuhlíðum í norðri til Helgafells í suðri og tengist þannig fjalllendi Esjunnar, Bláfallafölkvangi og jarðvangi Reykjanesfölkvangs. Græni trefillinn sléttar saman skógarteiga, hraun, vötn og fell.“, „Græni stígurinn, samfelldur göngu- og hjólastígur, tengir öll sveitarfélögin saman og liggur eftir treflinum endilöngum og áfram til norðurs og suðurs. Lega stígsins og staðsetning mikilvægustu aðkomusvæða ákvarðast í aðalskipulagi sveitarfélaganna.“

Við greiningu stíga á höfuðborgarsvæðinu kemur í ljós að nyðri hluti stígsins, austan Úlfarsfells innan Mosfellsbæjar, er flókinn vegna landslags, eignarhalds og innviðaskorts. Á syðri svæðum höfuðborgarinnar eru stígar aðgengilegri, eignarhald auðveldara og tengingar núverandi innviða mögulegir. Þá eru stígar einnig innfærðir í aðal- og deiliskipulögum sumra sveitarfélaga.

Mosfellsbær hafði ekki innfært áætlanir um Græna stíginn í aðalskipulag sveitarfélagsins 2011-2030. Ástæða þess að hann var ekki hluti af uppdráttum eða skilgreindur nánar í texta var sá að sveitarfélagið taldi að þróa þurfti hugmyndina og útfærsluna frekar, hvað varðaði legu hans og þá samtal við mögulega landeigendur. Óháð þessari hugmynd hefur þó sveitarfélagið alltaf gert ráð fyrir samfelldri stígatengingu í gegnum Mosfellsbæ frá norðri til suðurs. Í greinargerð aðalskipulagsins um svör athugasemda stendur: „Um miðbik byggðarinnar liggur leiðin [stígurinn] norðan Vesturlandsvegjar, gegnum miðbæinn, en annars er hún sunnan/austan vegjarins. Nefndin sér ástæðu til að lagfæra/breyta legu stígsins á þéttbýlisuppdrætti þar sem hann liggur gegnum

miðbæinn, þannig að hann liggir eftir Bjarkarholti/Háholti, og að nyrsti hlutinn, norður frá gatnamótum við Leirvogstungu, verði skilgreindur sem aðalstígur á uppdrættinum eins og aðrir hlutar leiðarinnar.“ Græni trefillinn er sýndur á skýringarmyndum og sveitarfélagsuppdrætti. Hann er markaður til samræmis við áætlanir svæðisskipulags og kemur fram að þar skuli huga að skógrækt, skjólmyndum, útivistarsvæðum og stígum, auk mögulegra bygginga er tengjast útivist og þjónustu. Stígakerfi innan hans hefur ekki frekar verið útfært að hálfu Mosfellsbæjar annað en þær göngu- og reiðleiðir sem finna má í þessum svæðum.

Í ljósi umræddra vandkvæða um mögulegar tengingar, eignarhald og innviðauppyggingu kemur hugmyndin um Græni stígurinn STRAX (Plan B). Plan B fjallar um að tengja þá stiga og leiðir sem geta uppfyllt ákvæði svæðisskipulags um samfelldan göngu og hjólastíg frá Esju og Helgafells í Hafnarfirði. Skv. gögnum er munurinn á leið A og B mestur innan marka Mosfellsbæjar þar sem hann færast vestan við Úlfarsfell og Helgafell að Vesturlandsvegi og í gegnum miðbæ Mosfellsbæjar. Stígurinn fer þá ekki um mögulega leið við Hafravatn, Uxamýri, Reykjavell, Skammadalsskarð, Helgafell, Mosfellsdal og að Mosfelli í átt að Mógilsá við Esjurætur.

Samanburður á leið A og leið B

Þannig mun Plan B tengjast Reykjavík á mörkum sveitarfélaganna á samfelldum göngu og hjólastíg við Hamrahlið austan Vesturlandsvegjar. Leiðin fer upp að Lágafellsvegi í undirgöng að Langatanga, inn Bjarkarholt og Háholt, fram hjá Varmársvæði inn Ævintýragarðinn, gegnum Ullarnesbrekkur, yfir Köldukvísl, meðfram Tunguvegi að Leirvogsá. Um er að ræða samliggjandi tilbúinn stíg sem flutt getur fólk þvert í gegnum bæinn. Í framhaldi þarf að leysa tengingu Leirvogstunguhverfis við land Reykjavíkur, mögulega við Leiruveg eða Varmadalsveg.

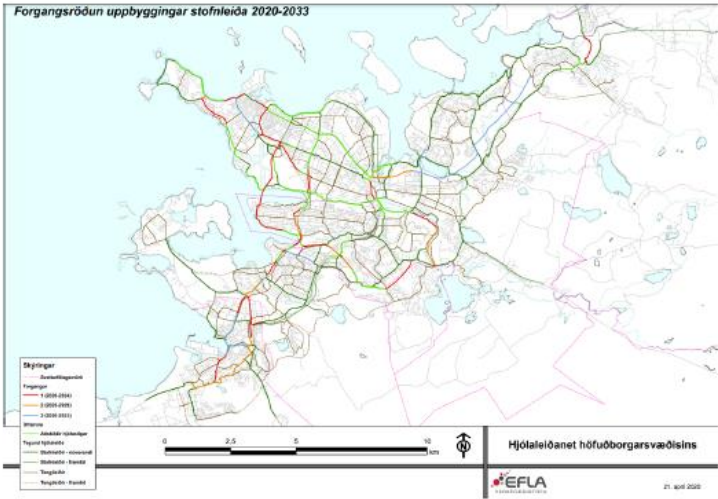
Tillaga að leið innan Mosfellsbæjar

Umsögn:

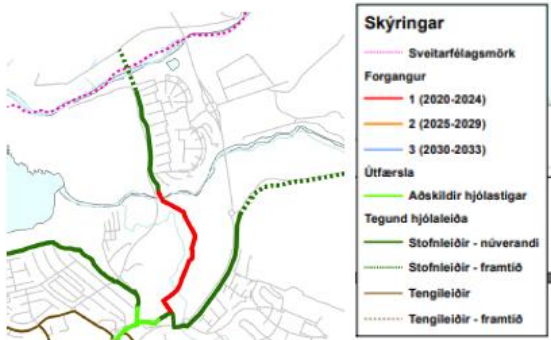
Mosfellsbær og skipulagsnefnd eru jákvæð fyrir áætlunum um Græna stígin STRAX (Plan B) og telja að sveitarfélögin eigi að reyna samnýta núverandi innviði og vinna að markmiði um tengingu staðanna með þessum hætti. Um er að ræða lausn sem gefur kost á því að færa fyrr inn í skipulagsáætlanir stíganet sem uppfyllir kröfur og væntingar svæðisskipulagsins. Þrátt fyrir tilfærslu á stígunum innan marka Mosfellsbæjar er enn að ræða stig með grænu yfirbragði að mestu þar sem hann fer fram hjá fögru skógræktarsvæði Skógræktarfélags Mosfellsbæjar við Hamrahlíð, meðfram Litla-skógi við Hlíðartún, undir hlíðum Lágafells, niður gróðið svæði við Háholt, gegnum útivistar og almenningssvæði Ævintýragarðsins í Ullarnesbrekkum, yfir bæði Varmá og Köldukvísl með útsýni yfir Leiruvog frá Tunguvegi. Mosfellsbær og skipulagsnefnd bendir þó á að þrátt fyrir að farin verði leiðin Plan B skuli ekki leggja af áætlanir svæðisskipulags höfuðborgarsvæðisins um Græna stígin í Græna treflinum (Plan A). Huga megi að því að einfalda það markmið með áætlun um stigakerfi stíkaðra gönguleiða er fara um skóga, fell og dali ofan við byggð á höfuðborgarsvæðinu. Sá stígur yrði þá mögulega með einfaldara móti, með öðrum aðgengiskröfum, með áherslu á útivist gangandi og hlaupandi. Þannig megi aðgreina verkefni tvö en um leið halda þeim inni í langtímaáætlunum sveitarfélaganna með langtímahagsmuni höfuðborgarbúa í huga um útivist í nálægð við þetta byggð.

Mosfellsbær og skipulagsnefnd vill í þessu samhengi benda á að sú útfærsla sem lagt er upp með sem Plan B innan marka Mosfellsbæjar er sama eða sambærileg og áætlanir um „lykilleiðir“ hjólréiða á höfuðborgarsvæðinu og „stofnleiðanet“ SSH og Vegagerðarinnar. Í samræmi við þær áætlanir var nýlega farið í gerð nýs hjóla og göngustígar í Ævintýragarðinum þar sem umferðarmátar eru aðgreindir.

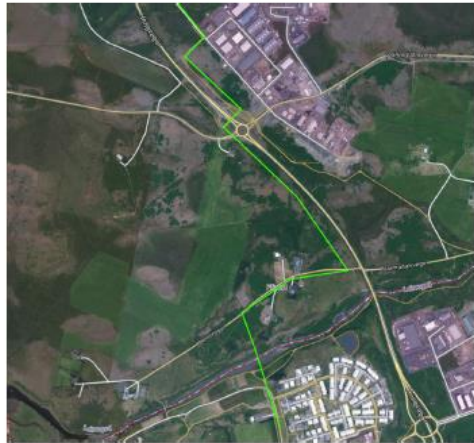
Í gögnum um forgangsroðun uppbyggingar stíga 2020-2033 má sjá að stofnleið framtíðarinnar er að tengja leið Tunguvegar norður með mögulegri brú yfir Leirvogsá. Mosfellsbær vill benda á að þessi leið verði frekar skoðuð en að leggja upp með nýja stigagerð meðfram Leirvogsá með mögulegum undirgöngum við brú hringvegar þar sem reiðleið er í dag. Ekki er talið æskilegt að fara í gerð hjólastígs á þessu svæði þar sem landrými er takmarkað og aðstæður erfiðar. Aðgreina þarf hjólastig frá reiðleiðinni sem getur reynst erfitt á nokkrum köflum. Huga má að áframhaldandi útfærslum á lykilleið/stofnstíg þar sem fara mætti í norðurátt frá Leirvogstunguhverfi með Leiruvegi, vestan við Hringveginn og nýta nýleg undirgöng við hringtorg Norðurgrafarvegar að Esjumelum.

Yfirlitsmynd höfuðborgarsvæðisins

Stækkuð mynd af korti - Ævintýragarður og Leirvogstunguhverfi í Mosfellsbæ með tengingu norður um Kjalarnes/Reykjavík.

Tillaga að mögulegri útfærslu áfram um Kjalarnes/Reykjavík í átt að Esjurótum.

Virðingarfyllt,
f.h. skipulagsnefndar Mosfellsbæjar

Kristinn Pálsson, Skipulagsfulltrúi

Svæðisskipulagsnefnd höfuðborgarsvæðisins
ssh@ssh.is

13. september 2023
 2023-06-78/0.11.2

Efni: Umsögn Landsnets um frumgreiningu græna stígsins

Landsneti barst, með bréfi dags. 10. júní 2023, beiðni um að veita umsögn um frumgreiningu á mögulegru legu græna stígsins í græna trefli höfuðborgarsvæðisins. Umsagnafrestur er til 15. september 2023.

Landsnet hefur farið yfir gögnin sem fylgdu erindinu. Hlutverk Landsnets er með lögum nr. 65/2003 að annast flutning raforku og kerfisstjórnun. Í umsögn Landsnets er fyrst og fremst tekin afstaða til málefna sem snúa að því.

Landsnet vekur athygli á að mikilvægur hluti flutningskerfisins liggur ofan byggðar á höfuðborgarsvæðinu. Kerfið samanstendur af fjölda flutningslína, ýmist loftlínur eða jarðstrengir sem eru 132 – 220 kV, auk sjö tengivirkja. Landsnet bendir á kortavefsíð fyrirtækisins <https://www.map.is/landsnet/> en þar má sjá nákvæma legu háspennulína og tengivirkja. Einnig lætur fyrirtækið í té allar upplýsingar um flutningskerfið eða einstaka hluta þess, sé þess óskað. Auk þess bendir Landsnet á Kerfisáætlun sem nú er gefin út annað hvert ár.¹

Uppbygging fyrir útivist getur átt góða samleið með flutningskerfi Landsnets en gæta þarf að ýmsum öryggisatriðum nærri háspennulínunum. Sem dæmi má nefna að ekki er æskilegt að skipuleggja tjaldsvæði og leiksvæði í næsta nágrenni háspennulína. Einnig þarf að gæta að hæð undir línun og hafa í hugað að hún getur verið breytileg eftir veðuraðstæðum, ísingu og snjóalögum.

Landsnet bendir á að í skipulagi þarf að gera grein fyrir staðsetningu og umfangi háspennulína, afmörkun helgunarsvæða og þeim takmörkunum sem gilda um þau. Setja þarf ákvæði um umgengni og framkvæmdir á og við svæðin til að tryggja örugga afhendingu rafmagns, sem og persónuöryggi. Einnig er mikilvægt að sett verði ákvæði um að samráð skuli haft við Landsnet vegna framkvæmda nærri línunum.

Áhrifasvæði jarðstrengja miðast við helgunarsvæði, sem skiptist í öryggissvæði og athafnasvæði. Allar framkvæmdir innan öryggissvæðis eru bannaðar en innan athafnasvæðis eru þær háðar samþykki Landsnets. Á heimasíðu Landsnets er að finna *öryggisreglur vegna vinnu í námunda við háspennu jarðstrengi*². Helgunarsvæði 132 og 220 kV jarðstrengja er um 11 m breitt, þ.e. 5,5 m til hvorrar hliðar strengs.

Áhrifasvæði loftlína vegna landnotkunar miðast við helgunarsvæði þeirra. Innan helgunarsvæðis loftlína gildir byggingarbannt þ.e. á því svæði er óheimilt að reisa mannvirki og skógrækt er takmörkunum háð, en ýmis önnur landnotkun er leyfð. Frekari upplýsingar um skipulag og framkvæmdir við háspennulínur er að finna í leiðbeiningabæklingnum *Háspennulínur – aðgát skal höfð*³ sem er að finna á heimasíðu Landsnets. Helgunarsvæði loftlína er breytilegt og er ákvarðað í hverju tilviki eftir gerð mannvirkisins í samræmi við íslenska staðla. Breidd svæðisins fer m.a. eftir spennu, hæð mastra og bili milli mastra. Dæmigerð breidd helgunarsvæðis 132 kV loftlínu er 35 - 45 m, þ.e. 17,5 – 22,5 m til hvorrar handar frá línunni. Dæmigerð breidd helgunarsvæðis 220 kV loftlínu er 65 - 85 m.

Landsnet leggur áherslu á að þegar kemur til hönnunar eða framkvæmda á svæðinu verði haft samráð við fyrirtækið varðandi þverun helgunarsvæða línanna. Einnig er lögð áhersla á að allar verklegar framkvæmdir í nágrenni lína og tengivirkja verði í fullu samráði við Landsnet. Nauðsynlegt er einnig að tryggja greiðan aðgang að mannvirkjum vegna eftirlits, viðhalds og viðgerða. En það getur átt við aðgengi ýmissa vélknúinna tækja, allt eftir eðli verkfæra.

¹ <https://www.landsnet.is/flutningskerfið/throun-flutningskerfisins/>

² [LEI-0068 | LEI 0-68 Vinna framkvæmdaraðila eða verktaka við þverun eða jarðvinnu í námunda við jarðstrengi Landsnets | OM \(ccq cloud\)](#)

³ <https://www.landsnet.is/library?itemid=3621e393-da27-4fe6-904e-76d3373f4932>

Landsnet bendir á að ekki má hefja vinnu nálægt flutningsvirki í rekstri nema fyrir liggi heimild frá fyrirtækinu. Upplýsa skal Landsnet ef vinna er fyrirhuguð nærri spennuhafa háspennulína og hugsanlegt er að Landsnet skipi spennuvörð á verkstað á meðan á framkvæmdum stendur. Gera þarf stjórnstöð Landsnets viðvart í síma 563 9401 áður en vinna hefst nærri eða undir háspennulínu fyrirtækisins.

Sérstaka aðgát skal hafa við vinnu nærri eða undir spennuhafa háspennulína og virða skal öryggisfjarlægðir. Þetta á m.a. við vinnu við stígagerð eða umferð stærri tækja nærri og undir línun. Tryggja þarf persónuöryggi á framkvæmdatíma, sem og að framkvæmdin ögni ekki afhendingaröryggi rafmagns. Landsnet gerir kröfu um að fá áhættugreiningu mögulegs verks til umsagnar áður en það er unnið.

Landsnet óskar þess að fá skipulagstillögur til umsagnar þegar þær liggja fyrir.

Virðingarfyllt

Rut Kristinsdóttir
 Sérfræðingur umhverfismála

SKÓGRÆKTARFÉLAG ÍSLANDS

Landssamband skógræktarfélaganna – Þórunnartúni 6 - 105 Reykjavík

☎ 551 8150 ✉ skog@skog.is 🌐 www.skog.is

Reykjavík 12. september 2023.

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu (SSH).

Jón Kjartan Ágústsson, svæðisskipulagsstjóri

höfuðborgarsvæðisins

Hamraborg 9

200 Kópavogur

Netfang: ssh@ssh.is

Græni stígurinn – frumgreining – beiðni um umsögn

Á stjórnarfundum Skógræktarfélag Íslands mánudaginn 11. september var fjallað um erindi SSH frá 10. júní sl. og frumgreiningu Þráins Haukssonar á mögulegri legu Græna stígsins.

Stjórn félagsins hefur kynnt sér efni skýrslu Þráins og telur að hér hafi vel tekist til með að greina leiðir sem mögulegar eru hvað varðar legu hans í framtíðinni.

Þá eru einnig tiunduð þau tækifæri sem skapast við lagningu stígsins, sem getur m.a. stuðlað að því að efla og bæta vistvænar samgöngur á höfuðborgarsvæðinu um leið og möguleikar á billausum lífsstíl aukast til mikilla muna. Stígurinn getur líka skapað ákjósanlegar aðstæður sem leiða t.a.m. til aukinnar og betri lýðheilsu.

Stjórn félagsins þakkar fyrir góðan áfanga og hvetur SSH til að halda áfram með verkefnið af fullum þunga þannig að það komist sem allra fyrst til framkvæmda.

Skógræktarfélag Íslands ásamt aðildarfélögum á höfuðborgarsvæðinu er tilbúið, eins og áður hefur komið fram, að leggja þessu verkefni lið eftir því sem tilefni og ástæður gefa tilefni til. Jafnframt er að skoðun stjórnar S.Í. að það sé mjög mikilvægt að hafa skógræktarfélögin með í ráðum þegar ráðist verður í framkvæmdir.

Með skógræktarkveðjum og grænna Ísland.

F.h. stjórnar Skógræktarfélags Íslands

Brynjólfur Jónsson, framkvæmdastjóri

www.skog.is

gsm: 820-2113